

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Florian v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se lista enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Še nekaj o gospodarskem polomu na Koroškem.

Koroški klerikalni gospodarski polom nam dokazuje najjasneje, da gospodarskih organizacij ni smeti snovati edinele radi političnih motivov, ako niso dani tudi drugi pogoji za to, a obenem dokazuje ta polom, kako silno nevarno je, ako se z gospodarskimi problemi pečujejo ljudje, ki ničesar ne razumejo o takih stvareh. Zato bi bilo najnujnejše želeli, ko bi iz gospodarskega poloma koroških klerikalcev crpili primeren pouk tudi gotovi krogi na Slovenskem.

Pri površnem pregledu knjig in provizorične bilance propadle zadržne zveze na Koroškem se je izkazalo, da ima zveza okrog štiri do pet milijonov kron pasiv, dočim ni aktiv niti milijon kron. Pri polomu je prizadetih okoli 70 rajfajznovk, med katerimi je nekaj slovenskih. Zato je ta polom obenem tudi velikanski udarec za slovenske klerikale na Koroškem. Osebito so za monsignora Podgorca nastopili hudi časi. On je podpredsednik skrahirane zadržne zveze. Kakor podpredsednik se je pa mož omejeval na to, da je užival čast in da je veleval v rokah njegove stranke nahajajočim se posojilnicam, da se morale pristopiti k propadli nemški zadržni zvezi. In medtem, ko je monsignor Podgorc tiral med koroškimi Slovenci svojo znano politiko, ki se opira na geslo: »Tudi če ljubimo narodnost, samo da si ohranimo vero«, — je v združeni zvezi gospodaril po mili volji monsignor Weiss. Sedaj, ko je polom tu, ima pa naenkrat monsignor Podgorc vse na svoji rameh. Monsignor Weiss je pobegnil

v Ameriko, potem ko je prej šel pobral iz blagajne, kar se je pobralo dalo; voditelj nemških klerikalcev na Koroškem, deželni in državni poslanec Walcher se nahaja na Lloydovem parniku »Thalia« na zabavnem potovanju, a kneza in škofa Kahna proglasa jo baje slaboumnim. Edini, ki je ostal tu kakor žrtve, ki naj dela pokoro za grehe vseh, je ostal Podgorc. Ne vemo, v kakem duševnem razpoloženju se nahaja danes monsignor Podgorc, a misliti si moremo, da uspehov svoje politike ne more biti vesel. Bržkone je danes tudi že sam prepričan, da je njegova politika dosedaj prinesla tudi veri prej škodo, nego pa koristi.

Od tega poloma imamo torej naravno in moralno škodo, tembolj ker so zastopani v predstojništvu centralne kase tudi klerikalni Slovenci. Kar se tiče klerikalnega gospodarstva na Kranjskem, bodi pribiti, da je tudi to zaveženo tako, kakor naša politika doma in na Dunaju. Naj likvidira — recimo — kaka klerikalna posojilnica, potem vlagatelji ne dobe od 20 milijonov vložnega denarja niti osem milijonov. Denar bi se ne smel pošiljati n. pr. v Galicijo, kjer ni možno v evidenci držati razmer. Dalje se denar rabi za strankarsko agitacijo. Kdor obljubi, da bo pristal stranke, dobi denar na posestvo dva- ali trikrat toliko, kolikor je vredno. Denar se rabi za pasivne zavode. Kmet misli, da dobi časopise brezplačno, zastonj, pa se proketo moti. Denar se dalje uporablja za nakup grščin, ki se parcelirajo. Posameznik, ki napravi dobiček, lepo vtakne v žep letega, ali pa se iz njega podpirajo strankarski zavodi. Zavod seveda dobi obresti. Ako je izguba tu, potem gre ta izguba na račun zavoda.

Zakaj kmet tako slepo zaupa v klerikalne zavode? Zato, ker misli, da so to »šporkase«. Zapeljan je od »gospodov«. Kmetič namreč ne ve razločevati, kaj je hranilnica in kaj posojilnica. Polom mora takorekoč sistematično priti tudi pri nas, potem pa bo jok in stok. V nobeni deželi ni toliko denarja vložnega v klerikalnih posojilnicah kakor ravno na Kranjskem. To resnico smo hoteli javno pribiti v prid našega kmetkega stanu.

Deželni zbor kranjski.

26. seja dne 5. oktobra.

Predseduje namesto obolelega glavarja Sukljeja njegov namestnik baron Lichtenberg, ki prečita med drugim cesarsko zahvalo za čestitko deželnega zbora cesarju povodom 80 letnice. Vložen je nujni predlog poslanca dr. Trillerja glede nepotrditve ljubljanskega župana Hribarja, nujni predlog poslanca dr. Novaka glede draginje in nujni predlog poslanca Gangla glede škode, povzročene po idrijskih grabljah.

Na klerikalno interpelacijo, naj vlada blagovoli navesti razloge, ki so jo vodili, da ni predložila Hribarjeve izvolitve v najvišje potrjenje, vstane deželni predsednik baron Schwarz, vzame iz žepa papir in jame z njega čitati na interpelacijo odgovor, katerega vsebina je, da vladi ni treba navajati nobenih razlogov glede tega.

Predlog dr. Sušteršičev, da se otvori v tej izjavi debata, se sprejme. — Dr. Sušteršič pravi, da je to prvi slučaj, da izvoljeni župan ni našel cesarjevega potrjenja. Ljubljana je ne samo edino slovensko, temveč tudi edino jugoslovansko mesto z lastnim statutom in v tem edinem statutar-nem mestu imamo sedaj vladnega komisarja, imamo suspendirano mestno avtonomijo. Vlada potiska v svojem odgovoru v ospredje cesarja, kateremu ni treba za svoje postopanje navajati razlogov. Ne

PODLISTEK.

„Ohcet“ na Gorenjskem.

Na Gorenjskem imajo preprosti ljudje razne običaje in navade, ki se jih verno drži rod za rod. Ena teh originalnih navad je tudi »gorenjska ohcet«. Neka gospa me je opozorila, naj grem ter se sama prepričam, kako se vrši pristna »gorenjska ohcet«. Ker se mi je zdela ta ohcet zame nekaj nenavadnega, sklenila sem napisati jo na papir.

Hiša, kjer je nevesta doma, mora biti skrbno očiščena in pospravljena; miza je pogrnjena z belim prtom, na mizi pa vino in »fanci« (to so nekaki pustni krofi, samo veliko večji). Ko se bliža ura ženinevega prihoda, se nevesta skrije v drugo sobo, domači pa posedajo okrog mize ter čakajo svate. Vrata zaklenejo in vsa okna zastro; samo onega ne, za katerim je miza pripravljena. Poprej pa osemijo grdo kako drugo žensko v vasi; na glavo ji postavljajo klobuk, obraz pa zakrijejo; ogrnjena je tudi s starimi capami in čaka v sosednji sobi ženina — ta je prva nevesta. Ko prihajajo svatje, vzamejo domači kvarte v roke ter jih mečejo po mizi kakor bi v resnici igrali. Pred vrata stopi prvi »starešina«, to je priča, ter trka na vrata. Nobeden mu ne odgovori. Potem pa kliče: »No, odprite, kaj se spiste, saj je že pozno. glej jih, no!« Nobenega odgovora. Sedaj pa začne ropetati vsi, eni na okna, drugi na vrata, medtem pa govoriti vsi vprek: »Kaj kvartopirci v hiši! To ni poštena hiša! Ja, kdo pa ste? Odprite hitro,

no!« Domači pa odgovarjajo: »Proč, vi ste ravbarji, ste nam že včeraj dosti vzeli (ker so peljali balo), vas ne poznamo!« — in kvartajo naprej. Od okna do vrat, pa obratno, — to se vrši včasih cele pol ure. Nazadnje pa pravi starešina: »No, tak odprite v imenu Boga očeta, Sina in svetega Duha!« Notri odgovorijo »Amen« in odprejo. — Prvi stopi ženin, sede za mizo in čaka neveste. Za tem prisedejo drugi. Starešina vstane, gre v sosednjo sobo in pripelje našemljeno prvo nevesto. Ona sede k njemu, a on se je brani. Ona ga poljublja in poljublja, a on se mora odkupiti s tem, da dá — kakor je premožnejši — 2 ali 5 kron, ali celo zlat kromski denar; potem jej še ponudi čašo z vinom; trčita in odkupljen je. Za tem pripelje zopet starešina drugo izmed domačih ter vpraša ženina: »Je li ta prava?« A on odgovori: »Ne!« Zadnjo pa pripelje pravo nevesto. Ženin jej dá roke in jo poljubi. S tem je prvi oficijelni del končan. Potem se še malo okrepcajo in se nato — če se poroka vrši v drugi vasi — odpeljejo z vozovi. Včasih jih je do 24! Pred hišo pa je zbranega mnogo domačega občinstva pa otrok. Gostje jim mečejo one »fanci« in ponujajo piti. Klobuke si vsi odličijo s suhimi raznobarvanimi cveticami, harmonika zaigra, fantje ukajo, da se razlega daleč — daleč, in oddrdrajo. Nevesta navadno joče — kar pa kmalu mine. Za njimi še kriči in kliče nazaj prva nevesta — a ženin jo več ne sliši. Vsaka poroka se vrši z mašo ob 10. uri, potem pa je gostija v ženinovi hiši. Ko stopi nevesta v novi dom, jej napije starešina; potem

trčita z ženinom — sedaj možem — ter se znova poljubljata. Za tem pozdravom začneta pojedina, ki traja 1—2 ali celo več dni.

Na selltvi.

Konec.

Petolažim jo hitro s primernim darom in se odpravim, vesel, da sem rešen tega začasnega stanovanja. Pri vratih butnem ob gospodinjjo. »Oh, gospod, oprostite, da sem čisto pozabila na vas! Šele na trgu se spomnim, da sem vas zaklenila.« »Je že dobro,« rečem, »saj se skozi okno tudi pride« in odhitim k pristanišču. Kaj se hočem še jeziti? Ko prisopiham na pomol, je parobrod seveda že zdavnaj odpihal, torej mi ne preostane drugo, kot čakati do prihodnjega, ki odhaja šele čez osem ur.

Kaj hitro mi mine v živahnem mestu čas čakanja do prihodnjega parobroda. Proti večeru se srečno ukrcam. Na precej prostornem in še dosti elegantno opravljenem parobrodu vlada živahno vrvenje in življenje. Poiščem si ugoden prostor na krovu in z zanimanjem premetavam svoje sopotnike. Nakrat mi obstane oko na neda-leč od mene sedeči deklici upravnice zunamjosti. Kaj jo naj na široko in dolgo popisujem? Rečem, da enake devoyke se nisem videl doslej. Sedi zraven sključenega starca, ki jo od časa do časa z neko posebno skrbljivostjo opazuje. Ona pa sedi zraven njega nepremično in njene velike temne-rjave oči zró tožno po lahno valovečem se morju. Kmalu zapazim, da nisem jaz edini postal pozo-

oseba župana, ampak avtonomija je tisto, za kar se gre večini te zbornice. Ker nam je na srcu avtonomija, zato obžalujemo, da je bivši župan v tistem svojem poročilu zaradi novega mestnega statuta zapisal tisti ostanek, na katerega se sedaj sklicuje deželna vlada povodom nepotrditve. (Dr. Triller: En stavek, iztrgan iz poročila!) Stavek je zapisan v namenu, preprečiti volilno pravico tistim, ki je deslej še niso imeli. Naša stranka je intervenirala na merodajnem mestu. Naša dolžnost bodi, delovati na to, da se čimprej vrnemo zopet v normalne razmere, zato predlagam: «Obžaluj, da je prišlo do suspendiranja mestnega statuta, in pričakuj, da se povrne meščanstvu samouprava, preidi deželni zbor na dnevni red.»

Dr. Tavčar: Naša stranka je stavila poseben nujni predlog. Ker se je dež. predsednik oddaljil od prakse, odgovarjati na interpelacije šele čez 14 dni ali pozneje, se mi zdi vsa to nekako čudno, utis že prej pripravljenega ima na sebi; zato tudi besede dr. Šušteršiča ne morejo biti kdove kako odkritosrčne. Pojasnjuje stališče svoje stranke v tej zadevi. Tudi on je prepričan, da posamezna oseba ne pomenja vsega, ali oseba bivšega župana je taka, da ji tudi nasprotnik ne more odrekati zaslug za mesto ljubljansko; zato je čudno, da je vlada predlagala nepotrditve. Vlada nima poguma navesti konkretnih razlogov in stavlja s tem korakom v čudno luč tudi vladarja. Dr. Šušteršič je vso stvar zavil končno tako, da se je podal na polje, kjer je mislil, da nič ne škodi, če da brco dr. Tavčarju ali dr. Trillerju. Afero je privlekel iz antipatije do dr. Ploja in namigava, da ve, da sta Tavčar in Triller delala nepošteno. (Ugovor.) Dr. Šušteršič je naglašal, da je njegova stranka v tej zadevi silno lejalno postopala. Toda, ako bi bil dr. Šušteršič od dež. predsednika zahteval, da priporoči Hribarja, bi se ta nikdar ne upal oponirati. («Prav dobro!») Protestira proti nasilju, katero počenja vlada, protestira proti nevarni igri, ki se igra s tem, da se pozivlja v Ljubljano cele armade orožnikov, ki naravnost provocirajo k demonstracijam. Schwarz je dolžan položaj razjasniti. Pretekla je že postavna doba za razpis novih volitev, pa jih vlada še vedno ne razpiše; prisililo jo je potem verujemo v vašo odkritosrčnost! Stavljam predlog: Vis. dež. zbor skleni: «Vlada se pozivlja, da takoj razpiše nove volitve v mestni svet ljubljanski.»

Dr. Triller: Interpelacija dr. Šušteršiča je najboljši dokaz, da danes v celi peželi ni tako akutne krize kot ljubljanska. S. L. S. bo imela prilike dovolj, da pokaže, da njene besede niso prazne. Na magistratu sedi danes vladni komisar in zdi se mi kot ironija uode, da je vladni komisar baš sin zadnjega nemškega župana. Nad 60 poročil bivšega župana leži v miznici, od aprovizacije mesta pa dol do vprašanja regulacije Ljubljane, katero bo povzročilo, če ne bo pravočasno rešeno mestu velikansko škodo; oni možje, morajo držati roke križem. To je gospodarska posledica politike g. dež. predsednika. Ko se pozivlja, da pove stvarne razloge nepotrditve, tedaj izjavlja, da poklicnim zastopnikom slovenskega naroda ne dolguje nikakih argumentov; ako deželni zbor pogoltne tak odgovor, tedaj zvižgam na avtonomijo te visoke zbornice. Globoko bi se ponižal dež. zbor, če bi prešel preko te izjave na dnevni red. Povdarja, da je Hribar opozicijski poslanec in to postopanje je za las podobno discipliniranju župana kot državnega poslanca

Gospoda moja! Ljubljana je doživela v zadnjem času velika razburjanja in ako ni prišlo do demonstracij, se imamo zahvaliti edino le disciplini ljubljanskega meščanstva. Za ulušitev odporne sile je uporabljala dež. vlada poleg žandarmerije tudi — konfiskacije. Prišlo je pod režimom barona Schwarza take daleč, da je bila mogoča konfiskacija neke notice v «Slov. Narod», tičeče se obiska nemških gled. predstav. — Ko smo konstatirali kršenje avtonomije, je naša dolžnost, da temu našemu prepričanju damo tudi duska. Stavim dodatni predlog: «Visoki dež. zbor ne vzame na znanje odgovora dež. predsedništva na interpelacijo dr. Šušteršiča in tovarišev ter izraza dež. vladi spričo njenega postopanja popolno nezmožnost».

Dr. Eger: Debate se ne bomo udeležili. Da pride do normalnih razmer, glasovali bomo za dr. Šušteršičev predlog, zavarujem se proti napakemu umevanju motivov. Nič ne očitamo vladi, če ni priporočila Hribarja v potrditev. Po našem mnenju ima avtonomija občine gotove meje; samouprava mora dolžnosti vestno vršiti, v septembrskih dneh pa ni bilo skrbljivo dovolj za varnost denarja nemškega prebivalstva; pričakovali smo že takrat, da bo župan odstavljen in obč. svet razpuščen. (Živahni ugovori.)

Dr. Novak se pridružuje izvajanjem gosp. predgovornika. Konstatira, da je vzrok nepotrditve izšel iz deželne vlade, katere postopanje se identificira z absolutizmom v kakem pašaliku. Izvajanjem dr. Šušteršiča ne veruje; zakaj naj bi se nar. napredna stranka obračala do klerikalcev, če je bila dr. Šušteršiču tudi avtonomija na srcu. Omenjam to zaradi tega, ker se je dr. Šušteršič nekako očitajoče obračal vsled tega na nas; iz tega vidimo, da je bila intervencija dr. Šušteršiča malo odkritosrčna. Naši nasprotniki so iskali vzrok nepotrditve v velebrski propagandi. Og. iz nasprotne stranke dobro vedo, da je vse to neresnično, ali vendar so ostentativno pisali, da eksistira antidinastična propaganda, ki nasprotuje celokupni monarhiji. Te „vzroke“ je c. kr. deželna vlada hitro pograbil kot povod za nepotrditve župana Ivana Hribarja; vsled tega nas patetično vzklicavane dr. Šušteršiča prav malo zanima. Kakšen je bil njegov nastop takrat, ko se je sklepal statut za mestno občino?!

Baron Schwarz pravi, da je bila interpelacija dr. Šušteršiča objavljena v dnevnih listih z isto vsebino, kot je prišla v razpravo. Odvisen nisem od nikogar kot od svojih predstojnikov in svoje vesti. Dr. Šušteršič je v resnici interveniral pri njem v zadevi potrditve. Tudi o nujnem predlogu glede novih volitev ima že pripravljen odgovor. Volitve se imajo razpisati štiri tedne po razpustu; po pravnem mnenju deželne vlade je razpust pravomočen šele takrat, če ne pride pritožba morda od kake druge strani, kot samo od občinskega sveta. (Dr. Tavčar: „Od Kregarja in Štefeta!“ [Smeh])

Krek in Lampe govorita mnogo, prekinjena mnogokrat od hrupne veselosti naprednjakov; bistvenega ne povesta nič. Posebno Lampe postane mnogokrat neprosto voljen komik.

Predlaga se konec debate; sprejeto.

Dr. Tavčar konstatira, da sta nosila Krek in Lampe vso dušo v rokah. Dokler bomo politiki, sem vedno proti vsaki rabuki, kakor jo je uprizoril dr. Krek; parlamentarne korporacije obstoje zato, da pravilno delujejo in za nič drugega.

Dr. Šušteršič vehementno napada dr. Tavčarja in mu očita, da je ponižal debato na nivoju podlih sumničenj in osebnih namigavanj; vname se diskusija o vplivu prižnic, izpovednic in drugih takih stvari. Dr. Šušteršič pozivlja, naj se ne zastruplja atmosfera, ker to ni v interesu delovanja deželnega zbora in nar. napredne stranke.

Schwarz se oglasi k besedi; govori tako hitro, da ga ni moči razumeti.

Ob pol 1. se seja zaključi in prekine do pol 4. popoldne.

Dalje prih.

§ 1. državnega šolskega zakona.

Govoril na XXII. g'adni skupš. in. Zave dne 7. avgusta t. l. v Novem mestu Engelbert Gangl. Dalje.

Ali poznajo naši mili prijatelji gromovito besedo, ki govori: «Proklet bodi podpihovalec in dvojezični, zakaj med mnogimi, ki v miru žive, napravi zmešnjave!» (Sir. 28, 15)

Ali je znana tistim, ki se prodajajo, beseda: «Korenina vsega hudega je lakomnost». (I. Tim. 6, 10.)

Ali je to versko in нравno, da obsojajo nas, sebe pa — vse obdane od grehov — poveljujejo malo manj od svetnikov? Denuncirajo druge z anarhisti. (Klici: Jeglič! Krščanski mož pod plaščem vere! — Hrup.) Ker ne poznajo svete besede: «Naj torej človek presodi samega sebe in tako naj je od tega kruha in pije od keliha.» (I. Kor. 11, 28) (Aplavz.)

Ali je versko in нравno tisto silovito in ošabno povzdigovanje in napihovanje, ki hodi pred njimi in za njimi ter odmeva iz vsake njihove govornice in zapisane besede? Ali vedo, da jim je že pisana sodba: «Začetek vsakega greha je napuh; kdor se ga drži, bo s kletvijo napolnjen, in poslednjič ga bo Bog podrl.» (Sir. 10, 15)

Ali je versko in нравno, da hujskajo ljudstvo proti izboljšanju učiteljskih plač, da učitelstvu tega izboljšanja ne dajo in da celo učitelji glasujejo proti učiteljem? Naj jih presune moč svete besede: «Ali ne tečejo vdovi solze po licih, ali ne vpije zoper onega, ki jih izžema! Z lic se namreč v nebesa vzdigujejo, in Gospod, ki se da izpričiti, se jih ne veseli!» (Sir. 35, 18, 19.) — In zopet: «Glejte plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, ki so poželi vaše polje, vpije; in njih vpitje je prišlo do ušes Gospoda vojnih trum!» (Jak. 5, 4.)

Njihovo delo je obsojeno, zakaj sveta beseda kliče: «Kdor opravičuje hudobnega in kdor pogublja pravičnega — oba sta gnusoba pred Bogom!» (Preg. 17, 15.)

Take нравno-verske vzgoje mi nečemo in je ne priznavamo, ker taka vzgoja ni vzgoja, ampak je posirovljenje, podivjevanje mladine in odraslega sveta! Taka vzgoja je v najbolj kričečem protislovju s § 1. drž. šolskega zakona, ker ni niti verska, ker ne razvija duševnih moči, ne izobražuje otrok za življenje in jim ne daje prave podlage, da bodo kdaj vrli ljudje in državljani.

Taka vzgoja je vzgoja ljudi k mesarskemu klanju. (Hrup in aplavz.)

«Sedaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje; največja med temi pa je ljubezen». (I. Kor. 13, 13.)

Vera v zmago pravice nad krivico in nasiljem, upanje v boljšo bodočnost človeštva, ljubezen do ubogih, izkoriščanih in zaslepljenih — to je temelj naši нравno-verski vzgoji. Ljubezen pa je najmočnejša, ker nas navdušuje vzlic vsem

ren na z izvanredno eleganco oblečeno krasno dekle in njenega starega spremljevalca, kajti se mnogo drugih oči je uprtih v ta par. Ko se jame parobrod premikati in pretresa silno delo ladjinih strojev, obrne ona pogled od morja in v tem hipu se vjamejo najprej oči. Mirno in globoko me pogleda in nekak čuden izraz leži v njenih čarobnih očeh, tako da osupel povsem oči. Ko pa se čez nekaj časa ozrem zopet v njo, vidim, da so njene oči še vedno uprte vame. In kaj je to? Na lahko se mi nasmebne in pokima s krasno glavico, katero krasijo težke kite temnorujavih las. Nato hitro vstane in zdi se mi, kakor da se mi hoče približati. A v tem trenotku se vzdigne tudi stavec z nekako čudno naglico, prime deklico trdo pod pazduho in ji nekaj posepeče v uho. Ona ne odgovori nič, a njen poprej ljubko se smehljajoči obraz postane naenkrat trd, kot da bi bil izklesan iz marmorja. Skrbno, da, skoro boječe, jo odvede stavec po stopnicah dol v kabino. Dolgo potem se sedim nepremično na svojem mestu in samo ena misel se mi podi po glavi: kaj je s to deklico? Narazličnejše slutnje se porajajo v moji duši, a do jasnega ne pridem. Slednjič se napotim k večerji v ladjino obednico v trdni nadi, da najdem tam deklico in njenega starega spremljevalca. A varam se, natakaj, katerega vprašam po njej, mi reče, da sta si pustila prinesiti večerjo v svojo kabino. Škoda, si mislim in se vrnem na krov, da se še nekoliko navžijem svežega morskerega, zraka predno se podam k počitku. Krasna noč je; luna se ravno vzdiga iz morja kot velikansko žareče

kolo, valovi in valovčki, čarobno se svetlikajoč v njeni luči, bijejo tajinstveno ob ladjin rob in pojejo svojo večno enako pesem in iz razsyetljenih kabin se čujejo nerazločni zvoki glasovirja, na katerem igra nekdo neko melanholično laško pesem. Vmes pa zamolke v taktu bučijo ladjini stroji. Nalahko se naslonim na nizko ladjino ograjo in se zamislim. In ono dekle mi ne gre iz glave. Naenkrat začutim za seboj tihe korake in nekdo lahko položi roko na moje ramo. Naglo se ozrem n ostrmim, kajti ona, na katero sem uprav mislil, stoji pred menoj! Čudno plapolajo njene lepe oči. «Gospod,» zasepeče v tujem jeziku, «prav je, da ste že tu, vedela sem, da boste natančni in koj sem vas spoznala. Ah, da conte R. še ni tu!» Osupel jo gledam in ne vem, kaj bi si mislil. «Oprostite, milestiva,» rečem slednjič, «brezdvomno se motite. Najbrž ste me zamenjali s kom drugim». Ona pa napravi prestrašeno gesto, češ, naj ne govorim tako glasno in nadaljuje šepetaje, ne zmenec se za moj ugovor: «Veste, vsak trenutek mora tudi on priti.» Odtod pride, odtod in pokaže po morju v smeri, v kateri se vozimo. «Ah, ne veste, kako težko ga je pričakujem» in zopet zaplapola v njenih krasnih očeh čudno, tako čudno, da mi postane tesno pri srcu. «In veste» in ona pritisne svoji roki ob valovčite grudi «danes, uprav danes...» V tem se zaslišijo težki koraki; iznad stopnjic se naprej prikaže v blede mesečini prestrašeni in zbegani obraz onega starca, spremljevalca moje lepe neznanke, za njim pa dva ravnodusna obraza ladjinih natakajev. Komaj pa jih zapazi devojka,

zakriti nečloveško in se s silno močjo oklene mojega vratu. Z vso svojo in njeno težo pritisnjen na slabotno ladjino ograjo, se ta naenkrat razmakne, jaz grabim z roko po zraku in... pe-neci valovi se zganejo nad nama. Režka morska voda mi sili v usta, nekaj me davi, nato pa me zapusti zavest — — — — —

Ko se zopet zavem, ležim v prijazni sobi.

«Kje sem?» je moje prvo vprašanje. «Nič ne skrbi, dragec,» odgovori mi znan, mil glas, «v dobrih rokah si, revež!» Z nepopisno radostjo zapazim tik postelje ljubki obraz svoje Milke! «In da veš, oni preklicani dekret za Dalmacijo jim post-lješ kar lepo nazaj. Jaz sem že vse uredila. Bog ve, da kar tako lahko mi bilo... Cesarsko službo obesiš kar na klin in z mano se vrneš zopet v naše goré. Krčmar boš in kramar, saj se tudi da živeti in očetu je sedaj vse prav. Ne pustim te sedaj za nič v teh pustih pečinah ob morju... ha!» In s tiho radostjo se udam ukrepom svoje mile, tako resolutne Milce — — — — —

Nekaj tednov pozneje pa sedita za hišo vasknega krčmarja in kramarja v P. na klopici ob čebelnjaku v tesnem objemu dva srečna človeka. Iz vrta, ki je v najbujnejšem cvetju, veje opojen duh, duh čebelice, obložene s sladkim medom obkrožajo sumno brenče svoje panje in tam nekod iz doline, prav daleč, se čuje ubrane zvonjenje... a naša dva, ne slisita nič, ne vidita nič in ne slutita nič, da daleč, daleč tam za morjem plaka jadni stavec ob grobu svoje blazne hčerke... Kaj njima vse to? Ona sta srečna...

nasprotovanjem in trpljenjem ter nam dovaja vedno novih moti pri izvrševanju odgovorne in težke naše naloge! »Zavoljo tega, bratje, si prizadevajte boljbolj, da svoj poklic in svoje izvoljenje zagotovite po dobrih delih.« (II. Petr. 1, 10.)

Dasi so naši sovražniki tudi sovražniki Rousseaua, vendar izvajajo v vzgoji njegov nauk, ker stoje na istem njegovem negativnem stališču: »Preprečujemo, da se kaj ne zgodi!« (Odobranje.)

Razvoj duševnih moči — šola za življenje.

Vsak učitelj in vsaka učiteljica ima že po svojem poklicu brez ozira na § 54. drž. sol. zakona dolžnost, da skrbi za ugled svojega stanu in za izdatnost svojega delovanja kot odgovoritelja oziroma odgojitelja. (Primerjaj § 118. dokončnega sol. in učnega reda, ki nam obenem zagotavlja tudi varstvo in zaščito šolskih oblasti.)

Besede mičejo — zgled vleče! Nikjer tako kakor pri vzgoji ne prihaja ta resnica do veljave.

Zato: tvoje življenje bodi čisto in neomadeževano, da stojš pred mladino sam kot najlepši zgled. Ostani zvest svojim nazorom, svojim načelom, ne obračaj vetra po plašču, bodi značaj, da moreš vzgajati značaje! (Ploskanje.)

Šola naj stoji daleč stran od političkih bor in viharjev.

Šola je kraljica duš, ki naj objema s svojo blagodatjo vse ljudi in vse stanove v enaki meri, vsem isti neizčrpni vrec duševnih kreposti! V šoli naj se dvigajo kulturni zakladi, da se ob njih razvijajo duševne moči — politika pa od šole stran, in sicer vsaka politika, tako liberalna kakor klerikalna! Mi nečemo fanatikov, hočemo pametnih ljudi, ki naj sodijo in mislijo s svojo glavo! Z lastnim preudarkom si bodo potem sami delali »vero in postave« tako, da bo uresničena beseda Prešernova: »Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi!«

Volja je najvišja moč. Storititi in delati hočemo dobro zaradi dobrega, lepo zaradi lepega. V ospredju ne stoj lastna oseba. Skupna korist vodi vzhod mojim dejanjem. Ne stori nikomur ničesar, kar nečeš, da ti drugi ne stori! Dalje prih.

Pot čez Veliko Planino nad Kamnikom v konec Kamniške Bistrice. Konec.

Pod Pasjo Pečjo je razpotje. Desno, stara pastirska pot pelje navgor čez prostrano planotico, leva, dobro nadelana steza pa se izogne klancu in vodi pod strmim skalovjem ob celi »Pasji Pečji«, na kar se kmalu obe zopet združita ter skupna pot prevale v malo gozdno dolino pod Kisovcem (desno s pota planinska pastirska bajta). Zopet nas objame tod za nekaj časa zeleno bukovje, kmalu da nas dvigne pot višje na kaumenita tla ob belem pečevju. Cimdaje stopamo, tem manjša drevesca. Same pritlikave smrečice srečujemo, po bližnjih gričih in čerch pa že pleza čopkasto cvetje in rušje. Nedolgo na to izpremeni pot svojo dosedanja smer proti vzhodu ter zavije proti severu navgor v malih serpentinah na levo in nas pripelje do osušene, kosmate smrečice z znamenjem ob razpotju. Ob tem znamenju se ločite stezi: naprej v prejšnji smeri proti severu nas privede leva pot h Schmidingerjevi koči S. P. D. na Veliki Planini (v pol ure), desno od znamenja pa krene stezica proti podolgovatemu robu, odkoder ugledamo idilično sivo šotorišče pastirskih bajt na Mali Planini (10 minut).

Mala Planina (1507 m), idilično, sivo šotorišče pastirskih bajt! V mali, proti vzhodu viseči dolinici s krasnim razgledom, leži čez 40 planinskih pastirskih bajt v kaj mičnem slogu, ki karakterizira pastirske koč v Kamniških planinah. Enakega sloga ne najdeš nikjer drugod v naših Alpah. Strehe se dotikajo skoro do tal in imajo spredaj in zadaj zaokrožene lope, da so vetrova moč tem lažje lomi in ne buta silni piš na ravno ploskev in pod oglate robove. Pastir (pastarica) ima svoj dom z ognjiščem, policami za mleko, sir, itd. v posebni, četerovogljati kolibi na malem podzidku ter je ločen od živine. Z Veliko Planino veže Malo Planino (le pol ure hoda) dobro izhojena pot po valevitih tratah, ki so posejane s tisoči in tisoči pisanih, najrazličnejših gorskih cvetk.

Velika Planina (1555 m), pravcata planinska, pastirska vas na prostrani planini, nad katero se dviga proti zahodu najvišji vrh Velike Planine »Njivica« (1668 m). Po zelenih livadah je nad 70 planinskih pastirskih bajt prej navedenega sloga. Idilično, preprosto, nad vso skromno, a kljub temu veselo in živahno življenje prijaznih in gostoljubnih pastirjev in pastaric je zelo zanimivo. Kdor bi je hotel torej videti v pravi luči, ta ga spozna na Veliki in Mali Planini najbolje.

Schmidingerjeva koča S. P. D. Prejšnja koča znanega bistrskega lovca in prijatelja planinstva, notarja dr. Schmidingerja, ki jo je oddal letos našemu planinskemu društvu. — Koča leži na zvišenem robu tik velikega pastirskega stana sredi med bujnimi pasovniki s prekrasno gorsko floro. Obširen razgled odtod je nepopisen! Najdivnejši je pogled na panoramo celo osrednje proge Savinjskih Alp od Kočne pa tja do Velikega Vrha poleg Ojstrice, dalje na Karavanke in istotako na Julske Alpe. Koča, katero je dalo SPD nekoliko razširiti in popraviti, je sedaj že oskrbovana ter nudi v njej mudečim se turistom obilo ugodnosti, katerih

smo prej ondudaj pogrešali. Dan oficijelne otvoritve nanovo pridobljene te koč bo menda v prav kratkem času oznanjen po časopisu.

Sestop iz Velike Planine čez Dol na Kapišča in v konec Kamniške Bistrice (2 uri hoda). Od Schmidingerjeve koč se nam je povzpeli na planoto poleg Njivice (v smer proti Grintavcu), ki se proti severu zlozoo pobesi. Na severni strani Velike Planine je svet zelo kraševit. Da ne vidimo ves čas pred sabo veličastnih Alp in kroginkrog sebe nebroj gorskih rož, mislili bi, da smo kje na Krasu. Konec planote, kjer se prične mecesnov gozd, se spusti na severnem delu dvakrat stopničasto navzdol. Sprva v malem klančku v Konjšico, zeleno planotico krog par globoko udrtih, kotlom podobnih dolin, drugič po daljšem zopet obraščenem bregu v Dol.

Dol (1313 m) s pastirsko koč. — Podolgovata ravan med Veliko Planino in Konjema (1832 m), prehod iz Bistriske doline v Stajersko Belo in gornjo Savinjsko dolino. Pred pastirsko koč se obrne pot proti zahodu in se spusti potem v zlozlih serpentinah navzdol v senčnat gozd. (Impozanten pogled v Bistrisko dolino!) Kmalu dohitimo žuboreči potoček, ki nas spremlja, dokler ne stopimo z njim vred na plano iz gozda na prijazno ravnino na Kapiščih. Od tod imamo le še pol ure do Bistriske koč SPD v koncu Kamniške Bistrice.

Potni spomini.

Dalje.

Z nekim pričakovanjem, z vznemirjenostjo pričakuje potnik kraja, v katerega se poda prvič, kateri mu je še popolnoma neznani, vendar pa je o njem že čul in slisal mnogo.

Tako je tudi novincu, ko pride v glavno mesto Avstrije Dunaj. Naša prestolnica zavzema glede površja in obsega sveta in velikosti in množine stavb drugo mesto v Evropi. Površina namreč znaša 27,307,53 ha. Seveda je od tega prostora zazidanega samo tretjina. H s se šteje po statistiki iz l. 1905 v celem 38,763 z 1,999,912 prebivalcev.

Naše glavno mesto je razdeljeno v 21 političnih okrajev. Skozi teče največja reka avstrijska Dunava, od katere je speljan tudi globok odtok. Neka manjša voda, imenovana Dunajščica, tekoča tudi skozi mesto, je deloma popolnoma ebekana.

Umevno, da je v takem velikanskem mestu velik promet, za kar služijo železnice, in sicer državne, deželne, mestna, električna in konjski tramvaj, kakor obilo izvoščakov. Prav pazen mora biti tujec pri ogledovanju, da se mu kaj ne pripeti.

Zanimiva je razdelitev mesta. Središče; staro mesto, prvi okraj obdaja kroginkrog široka cesta z oddelki za vozove, jahače, električno železnico in pešce, kateri pravijo »ring«. Da je obsajena z lepo kosatimi drevesi, ni treba povdarjati. Ob ringu stoje najlepše palače in javna poslopja, kakor državna zbornica, mestna hiša, visoka šola, muzeji, cesarski dvor itd. Bližnje okraje, okrog starega mesta ležeče, loči zopet drug širok »pas« ali cesta. Po tem pasu teče dunajska mestna železnica, katera je speljana največ pod zemljo, ter je človek, ko se vozi po nji čisto v temi, kakor v kaki podzemski kleti. Dnevna svetloba se pokaže le ob postajah ali prekopu (kanalu) Domave. Za majhne vinarje prepelješ se kmalu okrog več mestnih okrajev. Na tej železnici izprevodniki ne izključujejo postaj, da mora človek sam paziti, kje izstopi, oziroma do katere postaje ima vozni listek. Ako kdo postajo izpregleda in se pelje do druge, mora ob pristopu doplačati, kar se je dlje peljal, nego si je poskrbel vozni listek. Kontrolni tako ne more nihče uiti, ker na vsaki postaji peljejo stopnice iz podzemlje kviku na cesto, ob izhodu čakajo čuvaji in pregledniki, da kontrolirajo vozne listke.

Tujcu, nevedočemu, da vozi pod zemljo, pod ulicami cestna železnica zdi se tuistam čudno, ko hodijo ljudje, posebno opoldan v kako majhno hišico, kamor samo vstopajo, a ven ne pride nihče. Če je dovolj radoveden, stopi za drugimi in pride do prostora, kjer se prodajo vozni listki in ko si tudi on takega preskrbi, ide dalje in stoji na postaji podzemne železnice. Take male hišice so vhodišča k železniškim postajam.

A tudi na ulici tujec takoj zaide, ako mima s seboj vodnika ali vsaj načrta mesta v roki.

Dobro je, da so Dunajčani postržljivi, prijazni in uljudni nasproti tujcu in so mu na uslugo, ako jih poprosi za kako razjasnilo. Če pa sede človek na električno železnico, se pa mirne vesti lahko prepusti izprevodniku, samo da mu naznani, kam želi in hče iti. Vsi električni vozovi imajo zveze z vsemi zunanji okraji, kakor zopet ti nasprotno z osrednjim mestom. Ako se presedeš tri ali štirikrat iz voza v voz, nič ne de, samo da prideš na cilj; vozni listek velja tako eden in isti.

Dalje prih.

Gospodarski del.

Kmetijski vajenci. Na deželno pristavo v Rožžu, oziroma v Goričah, sprejmejo se s 1. novembrom 1910 štirje vajenci za teoretično in praktično izobrazbo v živinoreji, pašništvu in travništvu. V poštev pridejo samo kmečki sinovi, namenjeni, da svoj čas prevzamejo podedovano po-

sestvo, kar je dokazati z županstvenim potrdilom. Učna doba traja eno leto, hrano in stanovanje dobe na deželne stroške. Za obleko in obutež se jim bo izplačevalo na mesec po 10 K. Prošnje je vložiti do 15. oktobra t. l. na deželni odbor v Ljubljani. Priložiti jim je razen gori omenjenega potrdila krstni in domovinski list, šolska izpričevala in dokazila o morebitnem dosedanjem praktičnem delovanju.

Razpis dobave pohištva. C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da razpisuje za dobavo pohištva na dan 19. oktobra 1910 konkurenčno razpravo. Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 12 ure dopoldne omenjenega dne c. kr. tobačni tovarni vpsolati. Podrobnosti se razvidne iz razgleda, ki leži tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1910 je 241 strank vložilo 71,394 K 37 vin, 260 strank vzdignilo 95,050 K 54 vin. 32 strankam se je izplačalo posojil 28,664 K — vin. Denarni promet 404,264 K 25 vin.

Tedenski sejem v Kranju dne 3. oktobra 1910. leta. — Prignalo se je: 256 glav domače goveje živine, 246 glav bosanske goveje živine, 120 glav goveje živine hrvaške, 12 domačih telet, — hrvaških telet, 137 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 1 domača ovca, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 10,50, proso K 7,25, rž K 8—, oves K 8,50, ajda K 7,50, repno seme K —, fižol ribničan K 14—, mandalon K 12— koks 15 K, krompir K 3— za 50 kg.

Dopisi.

Novice iz železnikov.

Glasilu naših lažljubov, duhovnih prorokov in njim podvrženih podrepanikov, zloglasno lažnjivi »Domoljub« je nastopil v 38. in 39. številu, svojo staro pregrešno pot in nasitil z lažjo in zvitiimi zavijanjmi za teden dni svoje nerazsodnaže.

Vse skrupulac kaže, da mož ni posebna kapaciteta, ker tepe sam sebe po obrekljivih ustnicah in strupenem jeziku.

Ako pride tujec v našo cerkev, ne more dobiti o železnikarjih drugačega mnenja, kakor da je to gnezdo pijane tolpe, ki je pozabila na vso moralo in uganja v tem ginjenem položaju vsa mogoča bogoskrunstva. Zadnji čas so namreč na vrsti sami pijanci. Čudno se nam le vidi, da župnik tako rad v lastno skledo pljuje, saj ga vendar praksa uči, da je med njegovimi pristaši »frakelj« in »ta zelen« doma, saj se vendar vse njegove ovčice z male izjemo ravnujo po pesmi: »Kar prifehtamo, vse zažehamo...« Za, da je ves njegov glas med njegovimi ovčicami bob ob steno. Saj pravi sam: »Ali mislite, da bo ta moja pridiga kaj pomagala? Nič, čisto nič!« Nič avtoritete, nič upliva, gosp. Marčič! O žalostna pesem — propadate, rušite se!

Pri tem pa g. župnik ne pomisli, da so mu pri prvi in zadnji zmagi v železnikih pomagali patentirani, daleč po svetu znani ljudje, ki kaj radi pogledajo v glažek. Lepa družba, in taki ljudje naj bodo naprednjakom po župnikovem mnenju vzor! Hvala lepa! Mož naprednjak, vzoren gospodar, a vreden ni nič, ker je naprednjak; žena strastna p... a, vzorna terciarka, to je vzor kršćanske žene. To je logika g. župnika!

Proč z obrekovanjem, z resnico na dan in pripoznati boste morali, da je položaj drugačen in ne bo vam treba klicati pri opravičbah Kristusa! Kam pa pridemo, ako se bo zagovarjalo ubijalce, tatove in druge grešnike pod pretvezo, da so katoliške ljudske stranke odborniki in sinovi klerikalnih očetov. Razumen človek bi rekel: Klerikalci je vse dovoljeno! In res je to tudi že izustil nek pobalin klerikalne stranke. Samo da si njihovi, živ boš še lahko frčal v nebesa, saj imajo g. župnik pravico razpolagati z njimi! Ti pa ubogi, liberalci — Marčičeva razvalina — izgubljen si. Pojdi proklet v pekel, kjer bo jok in škripanje z zobmi, zakaj dnevi so ti šteti in obsodba od Marčiča podpisana. On ti je vzel prosto voljo — hoče te približati živali.

Ali moti se mož, ako misli, da je vso učenost pojedel z veliko žlico. Povemo mu, da je ostalo skoraj vse trezno v naši skledi. G. župnik, varujte se »pupce in stupce« iz te sklade, draga je, čemo vam lahko pove morda dražgoški župnik! Ali ni tudi tu volja božja pokazala nizkost in podlost!

Božja volja torej ne dela razlike, ker je ravno Bog neskončno pravičen. A poglejmo še malo Lukelnovo mammo. Zelo pobožna je v cerkvi in tudi doma hoče postati vzgled-gospodinja. Ampak, o žalost!

Mož več ne nosi hlače, besedo vso ima zdaj drug bahač! Z njim si mamica jezik brusi, sestra njena se ji baje gnusi! Kdor ne ve zakaj, naj vpraša mamico vsaj.

Rabite,

če imate mahnod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihati, Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu i. t. d., o njegovem zdravilnem in kašelj tolažečem vplivu. Tucat za poskušnjo 5 kron, dva tucata 8 kron 60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 264 (Hrvaško)

Tudi jurist L. L. je nekaterim zlobno-pobožnim, rafiniranim dušam zelo v želodcu. Žvega bi radi pohrustali, edino zato, ker ima svoje nazore, ker se poslužuje proste volje. V odgovor povemo le, da je mož zrastle daleko čez »Domoljubovega« dopisnika in se je kot juridično izobražen človek odločil za izstop. To je pač njegova stvar in najbrže ga tudi dopisun ne bo preobrnil. Pač pa smo dobili vtis, da je dopisnik pisal članek, kakor sam pravi, doslovno, da je: »Nekoč celo noč lumpal«. Drugi dan je imel hudega »mačka« in mesto, da bi proklel oštarijo, je šel in napisal par lumparij v »Domoljuba«. Seveda, če se pri cerkovniku popiva pozno v noč, ko so že vse gostilne zaprte, ali če kak župnik, zmage pijan, daje za vino, to je druga, tu se gre potem za katoliška načela! Celo brez užitninskega davka se da piti! Kdo nam pa kaj more, saj so baje g. župnik dali zaniga! Tako se dela in se bo delalo za izveličanje klerikalnih backov.

Če misli kdo ali pa celo verjame, da so te prava pota, ima namesto možgan, v glavi kup slame!

Nadalje čvaka »Domoljubov« dopisun: »Ti pa, narod moj, le še dalje nosi svoje krvave žulje in groše v oštarijo in pusti si zastrupljati dušo.« Tu je gotovo mislil na klerikalno Frtičarjevo gostilno v Selcih, kar se tiče ostalih gostiln, jim ni ničesar očitati.

In Kos, oh, ta ubogi Kos! Saj ni vendar storil nič drugega, kakor da je postal ubijalec svojega svaka! Toda kaj še, dopisnik je »konstatiral«, da se je svak sam ubil in da Kos ni ubijalec, no, potrpežljivi »Domoljubov« papir ga je pa že oprustil! Ampak počasi, prijatelji, bo bržčas nekoliko drugačna muzika, in če si sploh kdaj bil »Franca«, si tu prav gotovo patentirana! Nadalje vneto zagovarja odbor občine Selca, češ, da se ne bo družil s »Sokolom« iz Zeleznikov. Ali tako razumevate ljubezen do bližnjega, ali ne veste, da se sovraštvo vsaj po smrti neha. Sramujte se svojega početja! Saj so ga vendar spremili Vaši voditelji, duhovni gospodje — seveda zastoj — ker kot pristasi S. L. S. od naprednjakov nočejo denarja. Ali res ne vidite, kako smešite sami sebe s takimi dopisi! Ubijalec je izmed vaše srede, delo je proketo, ker se je izvršilo krivičnim potom, akoravno na vaši širokoustni krščanski podlagi. Ali more biti še razumen človek, ki bi vam kaj verjel. Pojdite se z vašim kršćanstvom solit, slecite hinavsko-odurne plašče in postanite ljudem podobni! Splošno mnenje je, da je Kos ubil Tuška in to tombolji, ker je trditev Kosova, da ga je hotel Tušek z nožem, neumni poizkus, saj je vendar imel Tušek nož v žepu in če bi ga ravno omi trenutek zadela kap, ne bi bil imel časa spravljati noža. Dopisnik boče dalje zvaliti krivdo na naprednjaka, češ, če bi bil klerikalec, se to ne bi bilo zgodilo. A tako, zato se po časopisih ne napoveduje zastoj boj na nož. Prvi sadovi vašega nauka so tu! Veselite se jih! Naprednjaki v resnici obžalujemo tragično smrt mladega očeta, in to iz sočutja do uboge, zapuščene soproge in otrok, ne pa, kakor vaš Renov Tine, splošnoznani vinski bratec, ki je bil pred kratkim obsojen radi tatvine na 4 dni zapor. Vaše hudobije kriče do neba, in On, ki jih vidi, jih vsak trenutek povrača. Šiba božja je nad vami, priliznjeni farizeji!

Saj pa tudi ni čuda. Selški Tomaž ima veliko večje veselje s hlevom, kakor s cerkvijo. Namesto da bi v prostem času pohajal kot Kristov namestnik cerkev in dajal drugim vzgled, ima svoje dopadajenje v hlevu med biki in teleti. Kako že pravi slovenski pregovor? Ni čuda torej, da pišejo njegove ovčice primerne o »svetoblinških lumpih«, a mnogo boljši izraz bi bil »svetoslinški«. — Da ga naš župnik verno posnema, ni treba omenjati. Prejtnji gg. župniki so zahajali v prostem času opetovano v cerkev. Naš župnik pa napravljia izlete brez zadostnega varstva v gorate kraje, prireja veselice, pohaja v Bohinj in prihaja ob poznih uri domov ... to zna dobro, zato ima časa dovolj. Ako se pa vjema to s posloma Kristevega namestnika, to je druga. Kdo je pri selških volitvah »popravljial srečo« in za koliko, kriče že vrabci na farovski strehi, samo župnik jih noče čuti; saj pa tudi svojih krovcev ne vidi, dasi so pri tako nevarnem delu le preveliki prijatelji »jeruša«. Kdo bo nosil nasledke? Previdnost in malo soli!

Jesenliške novice.

Zalostna vest. Javiti Vam moramo, gospod urednik, da izgubimo »regenta«. Večkrat ste že pisali, da bo šel g. »regent« jeseniski na počitnice, a pisali ste vedno samo o petih dneh. Slavne c. kr. oblasti pa, pri katerih je g. gerent posebno »priljubljen«, so uvidele, da bi bilo za »trudapolno delovanje« pet dni premalo za odpočitek, in namaknile so mu še sedem dni. S tem bi bila potem afera Bernot-Čebulj končno rešena. Funkcionar drž. pravdnštva v Kranjskigori ne mara denarnih kazni in se je pritožil, deželno sodišče pa je 50 kron premenilo v sedem dni ričeto ve hrane. Saj mi možu te počitnice od srca privoščimo v oigled slavnih in velikih del, ki jih je zagretil kot gerent na Jesenicah, in želimo le, da bi tudi g. deželni predsednik spoznal redke zmožnosti Čebuljeve, in ga po njegovih počitnicah kar obdržal v Ljubljani

za mestnega gerenta, ali pa za svojega »špiceljna«. Kajti tudi to je res, da ne bo šel na počitnice v Kranjskogoro, ampak v Ljubljano. Dolgo smo ugibali, kaj se je pravzaprav Kranjskogora g. »regentu« zamerila, pa nismo mogli priti do nikakega zaključka. Najprej smo mislili, da zato, ker je bil v Kranjskigori obsojen, ali to ne more biti vzrok, ker potem bi tudi v Ljubljano ne šel. Potem smo poizvedovali dalje in smo čuli, da je jetničar v Kranjskigori precej površen. Kakor Vam je znano, gospod urednik, pride na porcijo ričeta ravno in natančno steto 50 fizofov, in medtem, ko imajo v Ljubljani več jetničarjev, ki lahko štejejo fizo po cele dni, je v Kranjskigori samo edem za to, in ker zajema, kakor vsi klerikalci svojo pamet in duhovitost le iz fizo'a, se je uprl, in noče niti pokusiti kranjskogorskega ričeta. Tako smo si mislili mi, ali tudi ta vzrok ne bo pravi. Pač pa bomo zadeli v črno s temle. Sedaj se počenja v Ljubljani sezona. Pričeli bodo s koncerti, gledališkimi predstavami i. t. d., novi žabjek pa bo dobil, kakor običajno pred zimo, dosti stanovalecy, ki hočejo na vsak način poceni prezimiti. In tako bo zvezal naš oče gerent sladko s koristnim, to se pravi, poslušal bo koncerte in gledal gledališke predstave skozi gosto zamrežena okenca novega Žabjeka, zraven pa se bo marsičemu priučil od svojih sostanovalecy. Mogoče da postavi, ko pride s počitnic, i tu na Jesenicah kak Žabjek za te preklicane »jeberalce«. Srečno pot!

Naš kaplan è, ki sliši na ime Kogej, se je spravil predzadnjo nedeljo na Savi zopetna napredno časopisje. Okrcal je vse in vse blagoslovil od »Svobodne misli« pa do ubogega »Napreja«. Čudno se nama le zdi, da takega pozivanja na bojko oblasti ne kaznujejo, ali pa še niso prišle v položaj, da bi sodile o tem. Vsaka beseda, ki samo malo diši po bojkotu, se danes strogo kaznuje, ti ljudje pa govore cele govore na javnih prostorih za bojkot in ne skrivajo se jim niti lasu. Dobro bi bilo enkrat statuirati kak eksemplj. Časopisi, po katerih je udrihal s svojim umazaniam jezikom, so tile: »Svobodna Misel«, »Slov. Narod«, »Gorenjec«, »Soča«, »Edinost«, »Narodni dnevnik«, »Korošec«, »Rdeči Prapor« in »Naprej«. V ravno tej pridigi se je tudi identificiral z vero, češ, »kdor je čez duhovnike, je čez vero«. Ta naduta domisljija pa ni vredna, da bi razpravljali o njej, se pač vidi, da tem ljudem manjka izobrazbe na vseh koncih in krajih.

Iz Gorič nad Kranjem. V sršenovo gnezdo sva dregnili zagnjič v cenjenem našem »Gorenjcu«, gospod urednik! Podgorske samopašne sršene v svoji domisljiji, da so nedotakljivi in neranljivi, sva tako razljutila, da blujejo kar ogenj in žveplo. V ponedeljek, dne 3. t. m. na sejmski dan v Kranju so si razni »Kosirji«, »Concljeki« in »Ple-vevi« na kranjskem trgu belili glave, ugibali in ukrepali semtertja ter delali nacrte, kako bi se znosili in masčevali nad zlodejem?, ki jih je dal v »cajtenge« in jim tako grozno mesa štrono. Kakor pereč ogenj jih skeli »Jur-Kosirjevo« županovanje Pred dvorom — v paraleli in razmerju z Ivan Hribarjevimi v Ljubljani. Pa kako bi jih tudi me peklo in ne žgalo! Prvi kot preddvorski defraudant nemoteno dalje — županuje — drugi, ljubljanski Ivan Hribar, pa kot vzor-župan glav-nega in stolnega mesta vojvodine Kranjske in vse »Slovenije«, pa je moral kot žrtva brezvestne klerikalne svojati — klike najnesramnejšega in naj-ostudnejšga početja — kot ljubljanski župan — pasti. Z: imajo podgorski farovži malog — sami so duševne reve brez para — da zavojujejo v prihodnjem »Domo-lazi-ljubu« nad »hiperbestijo«, ki se je drznila »Kosir-Concljek-Plevevo veličanstvo« malo pošegetati. Ne, pa bitka ne bode bogsigavedi kako vroča in težavna! — Kaj? Saj se poznamo! Danes pa naj se dotaknem tako mimogrede neko-liko varstvene naprave in drugega, kakor ceste, ob-činska pota, mostičke, brvi, dalje zdravstvene, kakor pitno vodo, vodnjake, potoke, studence itd. Pod-gorske ceste v kranjskem političnem ohraju so pravi škandal, in kranjski cestni odbor moral bi se radi groznega zanemarjenja tega cestnega omrežja postaviti na zatožno klop. Vse to cestno omrežje je tako razdrapano, po malih razjedeno, da se lahko pešec na teh cestah ubije ali smrtno-nevarno pobije, osobito v temnih nočeh in pri izogibanjih; pri deževnem vremenu je po cestah polno mlak, luž, blata do gležnjev, kolesnine so tuintam nad 1½, decimetra globoke, ob straneh so ceste z grmičevjem in travino zaraščene in vsled tega semtertja tako ozke, da je izogibanje vozov narav-nost nemogoče; o izkopavanju in snazenju jarkov ob cestah ni vida, ne sluha kaj se o drzanju in snazenju cest; leto in dan ne vidiš na teh cestah človeka-cestarja, ki bi opravljal kako cestno delo. Preidem na občinska pota. Tu mi pero zastoji. Prepada za prepadom, brezdnost za brezdnost v kar metrski razdaljavi. Kar se tiče mostičev, brvi in drugih raznih prehodov čez jarke, prepade, grabna itd. opozarjam na te dotične naprave v dosedaj opozarjanih krajih in vaveh preddvorske občine in njenih obmejnih posestrim kakor: Tenetiše, Zavoda, Kamanjek, Semičao, (Kolevrat), Golnik, Žablje, Ča-dovlje, Kokrica (ob Parovnici), Predoslje itd. Pre-ideim na vodnjake. Nekatere hiše imajo tako zane-marjene nesnažne vodnjake s tako smrdečo vodo (katero tudi ljudje pijejo in rabijo v kuhinji), da

se le malo ali nič ne razločuje od gnojnice. Nekaj vsakdanjega je, da tukajšnji podgorec spelje vse v vodo. Vsa stranišča, iz vseh gnojišč gnojnice je speljana v potoke in studence, v vodo se zmeče vsa mrhovina. V potokih in studencih pereje in izpirajo n. pr. znani zaloški svinjski mesarji ves drob na tisoče in tisoče vsako leto tam gor pokla-nih prašičev in svinj, tako da potok »Sevnjek« teče skozi Srednjo vas in Goriče od zgodnje jeseni pa do pozne zime spomladi, torej nad 8 mesecev vsako leto žoltormeno pobarvan in prav dišeče zabeljen, skozi omenjeni dve vasi, ka-terih nimata druge vode kot potok »Sevnjek«. Ži-vina, goveja kakor konjska, ob času »Zaloškega« klanja ne pije vode iz »Sevnjeka«; goveja živi-na, ki jo priženeš na »Sevnjek« napajat, začne tam tuliti in zbežlja od potoka, konji hrče in v divjem begu zbeže v hlev nazaj. — Zdravstvena komisija, kje si?! Prihodnjč nekoliko o soli in šolskem pouku tukajšnjega ozemlja.

Iz Križev pri Trilcu. Nasi farovski policisti hodijo vedno pod okna gostiln poslušat, kaj se tu pomenkujejo može med seboj in ako se katera Marinarica malo zavrti. Posebno pozornost pa ima eden iz Sebenj na županovo gostilno, menda po strogem naročilu, in ta si je upal lagati dne 2. t. m. v Snakovem, da »Gorenjca« takoj skrijejo, ko stopi on v gostilno. O, ti uboga ovca, ali si slišal, kako so te v Snakovem, kjer je vaše zbira-lišče, prepucali može, da si se držal kakor fan-talin, ki je vtaknil prevroč krompir med zobe. Menda misli, da sme samo on »Gorenjca« brati, ker ga hinavskim potom dobiva. Od sedaj naprej bo »Gorenjec« visel na steni, da ga bo lahko vsakdo bral in ako bo hotela, celo še Urbančeva Mina. Istega dne skorajzil se je tudi njegov sodrug iz Križev in s svojim raztrganim tenorjem pel slavo »Laziljubu« in grajal »Gorenjca« ter hvalil na vse načine društvo sirovosti, katerega člani so se zadnjič pri Benku izkazali, ko so Ciril-Metodove vžgalice raz mizo vzeli in pohodili. Ali se taki ljudje vredni, da jih slovenska zemlja nosi? Vsled tega mu je pa tudi trda predla, kajti za mizo je moral molčati kakor bi imel vodo v ustih. Potem pa eno samo, eno tje in hitrih krač je proti farovžu posnemal Arha. Sledil mu je sam križki cerkveni ključar, da se je prepiral, ako je dirko dosti hitro izvršil. — Kakor križki cerkveni ključarji zatrjujejo, jim župnik še dosedaj ni dal cerkvenih ključev. Naš očka župan si radi na svoja stara leta pri-voščijo malo zabave, zato so pa postregli tem farovškim skledoliznikom nalašč z vžgalicam ju-go-slovsanske demokracije in Ciril-Metodovim, češ, bom videl, ako bodo tem skledoliznikom cigarete gorele. Prav imate, boljše podpirati delavstvo in narod-nost nego farško bisago, ki je brez dna.

Na svidenje!

Godovi prihodnjega tedna:

9. Dionizij, Nadislav, Svetina; 10. Frančišek Borg, Gereon, Stremil, Odola, Dobromila; 11. Ni-kazij, Firmin, Negoslava, Zvonimir; 12. Maksi-miljan, Serafin, Dragislav, Priba; 13. Edvard, Koloman, Sibislav; 14. Kalist, Dominicijan, Budvoj, Preslava; 15. Terezija, Brunon, Avrelija, Trujina, Radislav.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

15. v Kamniku.

V Kranju, dne 8. oktobra 1910.

Revolucija na Portugalskem.

Kakor je našim čitateljem znano, je bil leta 1908 ustreljen v Lisaboni, glavnem mestu Portu-galske, kralj don Carlos in njegov najstarejši sin. Pa čim se je pripisoval republikanskemu gibanju in je imel vzrok v neskončni potratnosti kralja in njegove redbine ter v popolnoma klerikalni in re-akcionarni vladi. Takrat se revolucionarjem ni po-srečil načrt, proglasiti republiko. Carlosu je sledil njegov sin Manuel, ki se je istotako udal potrat-nemu življenju in celo kraljica-vdova je kar javno imela ljubavna razmerja z mladimi gospodiči iz Pariza. Vendar ni skoro nihče slutil, da je revo-lucija že tako dozorela. Dne 3. oktobra pa je iz-bruhnila z vso silo. Izbruh je presenetil celo vodje republikanskega gibanja. Kralju verno vojaštvo, zlasti pa municipalna garda, so se držali skozi celih 30 ur z veliko bravuro, toda zaman, ker so bili mnogi oficirji na skrivnem v stiku z republikanci in revolucionarji. Vlada je bila popolnoma kon-sterisirana vsled izbruha revolucije. Zvečer 3. okto-bra se je še posrečilo posamezne izgrede potlačiti. Revolucionarji so se nato podali v artilerijsko vo-jašnico, kjer so se artileristi uprli, svoje oficirje zaprli in začeli razdeljevati med revolucionarje puške in patrone. Med tem časom se je vršil v kraljevi palači na čast brazilskemu predsedniku banket, kar se naenkrat začuje na ulici streljanje; Oficirji mornarice so ali na suho ter prevzeli vod-stvo ustasev in njih čet. Boj je trajal pozno v noč. Ko je napočil dan, so sli revolucionarji proti kraljevi palači Necesidades, kjer jih je sprejelo kralju verno vojaštvo s salvami. Toda ko je solnce izšlo, je mornarica na morju pred lisabonskim pri-staniščem potegnila republikanske zastave, oddala strele iz topov in začela bombardirati z bombami in granatami kraljeve palače. Takoj drugi strel je zadel na palači kraljeve standarto ter je zbil na

ta. Kralj Manuel je sploščka z veliko notranjo mirnostjo gledal vse to in je pri tem kadil celo cigarete, toda končno je zapustil palačo in ušel. Kraljev beg je bil tembolj poniževalen, ker mu je bil poprej izročena ultimatum republikancev, odnosno revolucionarnega korneteja, v katerem se ga pozivljalo, da se mora najkasneje do 4. popoldne odpovedati prestolu in vladi. Nato so začele bojne ladje streljati tudi na ostala javna, poleg kraljeve palače se nabajajoča poslopja, in sicer na poslopje vojne in mornariškega ministrstva. Med tem časom je dobilo kralju verno vojaštvo topove, jih postavilo na trg Don Pietro ter začelo streljati na revolucionarce, toda iz ladij so tedaj začeli streljati na trdnjavo San Jerge, in čeravno trdnjavnica ni bila posebno poškodovana, je vendar kmalu spustila državno zastavo ter je nadomestila z republikansko. Med tem se je nadaljeval boj na ulicah, in je v ta boj poseglo tudi topničarstvo s topovi. Kralju zvesto vojaštvo se je pa bojevalo zaman. Celo noč so grmeli topovi na ulici. Medtem je ušel kralj Manuel na ladiji „Ameliji“ in se podal v London. V Lisabonu pa se je sestavila že nova republikanska vlada, ki je že tudi uradoma naznanila svoj nastop evropskim velevladim, ki se bržčas tudi ne bojo ustavljale, pripoznati republike. Prevzela je takoj ureditev razmer. Med drugim je prepovedala duhovnikom nositi na ulici duhovniško obleko ter je s posebnim dekretom razpustila tudi vse duhovniške kongregacije na Portugalskem in zaukazala njenim članom, da imajo v 24. urah zapustiti deželo.

Strah in trepet pa pretresa sedaj klerikalne kroge v Španiji in Rimu, kajti skoro gotovo je, da bo imel ta dogodek tudi posledice na Španskem.

Državni zbor bo najbrž sklican 4. ali 5. novembra.

Ministrske konference Dne 7. t. m. so bile pri ministrskem predsedniku Bienenrthu konference. Udeležili so se jih ogrski min. predsednik Khuen-Hedervary, ogrski finančni minister Lukacs in avstr. min. predsednik baron Bienenrth.

Skupni ministrski svet se je vršil minoli teden. Kakor se poroča, se ministri niso mogli v vseh vprašanjih zediniti, raditega se tudi delegacijam ne razgrne podrobnega proračuna za leto 1911, ampak samo načrt istega. Glavne svote zahteva seveda zopet renasitljivi militarizem.

Protestna manifestacija na Dunaju proti dragini mesa. V nedeljo se je vršila manifestacijski obhod po dunajskem Ringu. Te manifestacije se je udeležilo nad 250 000 ljudi. Kerakali so mimo parlamenta pred rotož. Tu so govorili razni socialni demokratični govorniki. Zahtevalo se je odprte meje, neomejen dovoz mesa iz Argentine, slišale so se krepke besede proti vladi, Bienenrthu in trg. min. Weisskirchnerju. Nosili so v izprevidu po Ringu razne napise, v katerih se je izražal srd proti mogočnim agrarcem, katerim je vse le lastni žep. Demonstracija je končala povsem mirno. Opažati je bilo tudi veliko udeležbo žensk iz vseh slojev.

Klerikalne demonstracije so bile v nedeljo po Španiji proti Canalejasovi vladi. V San Sebastianu je bil velik klerikalni demonstrativen shod; udeležilo se ga je tudi 14 španskih grandov.

Nov papežev dekret. Pariški „Figaro“ poroča: V najkrajšem času objavijo nov papežev dekret, v katerem se župnikom zaukazuje, da morajo prepovedati cerkveni pogreb vsakomur, ki ni steril svoje dolžnosti s tem, da je opravil izpoved in obhajilo. Izvzeli so samo tisti, ki so na smrtni postelji resnično obudili kes. To mora izpričati kak duhovnik. — Če izide tak dekret ter se bodo po njem strogo ravnali, bo po mestih malo cerkvenih pogrebov, torej tudi manj zaslužka! Ali oziroma zaslužek utegnejo ubiti oziroma na papežev dekret. Papež je daleč, zaslužek pa blizu!

Umetnost in književnost

Janko Zirovnik: Narodne pesmi za mladino. 1. stopnja. Cena 20 vinarjev. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Za solsko deco je izdal marljivi nabiralatelj narodnih popevk nadučitelj J. Zirovnik že pred leti 20 malih pesmic. Dasi jih naučeno ministrstvo ni odobrilo za pouk v ljudski šoli iz edinega vzroka, ker izdajatelj ni navedel v zvezku stopnje, za katero solsko leto je izdaja prirejena, vendar se jih je predalo že nad 20 000. Zdaj, ko je zadostil izdajatelj se tej zahtevi, se je „uradne“ odprla prosta pot naši narodni pesmi tudi v ljudsko šolo. Četudi imamo Slovenci nabranih že čez 6000 narodnih pesmi z različnimi variantami, vendar je iz tega ogromnega števila prav težavno izbrati one, ki bi bile po melodiji in besedilu prikladne šolski mladini. Vseh 20 pesmi v 1. zvezku je postavljenih za dvoglasno petje v tisti neizpremenjeni karakteristični melodiji, ki je pristni znak naših izvirnih narodnih pesmi. Zbirka samanebi vse, pa tudi prav nizka cena in zelo fin papir... vse to priporoča najnovejšo izdajo v najmnogobrojniji nakup. Zasadimo takoj v mlada srca ljubke naše narodne pesmi! R.

Odberova seja „Matice Slovenske“ dne 23. septembra t. l. Predsednik poroča, da je bila „Matice“ zadnji čas zastopana pri slavnosti A. Miha-novića, pesnika „Lepe naše domovine“ v Kranju, pri slavnosti Vrazovi v Cerovcu in pri razkritju

spomenika dr. Lampeta, bivšega Maticinega podpredsednika, na Črnem Vrhu. Državna podpora je Matici v dosedanjem znesku (letnih 1000 kron) priznana za nadaljnja tri leta; g. poslancu dvornemu svotniku dr. Ploju se izreče zahvala, ker je v parlamentu dosegel sprejem resolucije o povišanju Maticine dotacije. — Zapisnik zadnje odbo-rove se je potrdil po nekaterih izpremembah. — Tisk publikacij za tekoče leto se bliža koncu; letos izide 1. del Lahovga romana „Brambovci“. Pisatelju monografije „Pohorje“ se sporoči v uvaževanje kritika treh ocenjevalcev. Rokopis „Bela Krajina“ se odda v nadaljnjo recenzijo. Končna odločitev o došli prevodih nekaterih Shakespearjevih dram se preloži na prihodnjo sejo. Prevod Laichterjevega češkega romana „Za resnico“ (Za pravdo) se da v oceno, istotako izvirna slovenska pesnitev „Gaudeamus igitur“. Sprejme se več narodnih pravljic. Nekatero literarno ponudbo se načeloma sprejmejo, n. pr. izdanje celotne korespondence Bleiweisove, prevod iz spisov švedske pisateljice Selme Lagerlöfve, druge se odklonijo. — Za 1. 1911. izide mesto „Prevoda iz svetovne književnosti“ 1. zvezek dr. Mencingerjevih zbranih spisov, nadalje zopet snopič „Slov. narodnih pesmi“. — Ustanovi se več novih poverjeništev. Dosle je članarstvo poravnalo nekako 2800 članov; s temi dohodki se stroški niso kriti. Društvena hiša se je glede na varnost in trdnost komisijonalno ogledala; definitivno se sklene ureditev knjižnice.

Novičar.

Imenovanje. Finančni komisar Valentin Zup, doma iz Trboj pri Kranju, ki je bil pred kratkim prestavljen na Dunaj, je imenovan finančnim tajnikom Čestitamo!

Deželnozborni mandat za mesto Ljubljano je odločil dr. Ivan Oražen.

Volitev župana v Kranju. Kakor čujemo, je cesarski svetnik in dosednji župan g. Karel Savnik z oziroma na visoko starost odločil občinsko odborništvo. Kranj utegne dobiti potemtakem novega župana. Kdo bo novi župan, se z gotovostjo ne more reči, ker je kandidatov več. — Po § 17. obč. reda imajo v obč. odboru glas tudi viralisti, ki plačajo 200 K direktnega ali 400 K pridobitvenega davka. Takih je v Kranju nad 20. Dosedaj se je menda prijavilo 10 klerikalnih virilistov in 5 narodnjakov, tako, da bo štel novi občinski odbor 32 članov.

Kranjski deželni zbor. Na drugem mestu pri-nasamo poročilo seje kranjskega deželnega zbora, ki je pričel zasedati minulo sredo. Radi pomanjkanja prostora smo morali poročilo pretrgati. Na kratko poročamo svojim čitateljem, da so se napredni poslanci v popoldanski seji pri sprejetju novega ljubljanskega statuta odrekli in je bil statut, ki bo sankcioniral menda že prihodnji teden, sprejet. — V četrtkovi seji je bil z večino klerikalnih glasov sprejet občinski red in občinski volilni red. Ob tej priliki je govoril tudi poslanec dr. Vilfan.

Državni poslanec Ivan Hribar je odločil predsedništvo izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke na Kranjskem.

O kranjskem vodovodu. Računi za kranjski vodovod so sedaj sklenjeni. Znašajo svoto 501.000 kron in presegajo proračun za 94.000 kron.

Stradanje v škofiji v Kranju. Kristalnočista Njegova nesebičnost, bivši liberalni poslanec to-lajnik jetnikov in petičnih starih devic, Koblar I. Anton, tehant v Kranju, je razposlal pred kratkim na vse županije in ekspoziture svoje tehantije ukaz, naj se vzdigne po deželi velika fehtarija za Njegov konvikt v škofiji, kjer se redi cvet klerikalne zalege na kranjski gimnaziji. Baje je nevarnost, da izbruhne neutolažna lakota. Dobro je pa vse: krompir, fižol, zelje, repa, pa tudi kakšne mastne gnjati, pravijo, da se jih Tone ne brani. Pa ne da bi se bila tistih Vidmarjevih tisočakov, darovanih v ta namen, prijela jetika? Ali pa so šli tisto pot, radi katere sta se sprla z ranjnim ravnateljem Hubadom? Mi konstatiramo le, da vsem revnim in marljivim dijakom kranjske gimnazije brez razlike, daje kosila in večerje „Dijaška kuhinja v Kranju“ in da je vsaka druga fehtarija za študente navaden humbug!

Na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju so slovesno obhajali dne 4. t. m. godovni in obenem tudi osemdeseti rojstni dan našega cesarja. Ob 8. uri zjutraj je opravil dr. France Perne v gimnazijski kapeli zahvalno božjo daritev; mešani dijaški zbor je dovršeno pel pod spretnim vodstvom profesorja Ivana Mastena znano, večno lepo mašo Jožefa Haydna in melodijozno pesem Ave Maria našega domačega skladatelja p. Angelika Hribarja. Po zahvalni pesmi zapoje pevski zbor še dve kitici cesarske pesmi. Ko se konča cerkveno opravilo, gredo učenci in učiteljski zbor v prostorno telovadnico, katero so dijaki prejšnji dan okrasili po navodilih in pod vodstvom gimnazijskih učiteljev Franca Dolžana, Roberta Kenda in Jožefa Malnarja. Zadnjo steno so prepregli z narodnimi in cesarskimi zastavami; sredi odzadja so postavili podij, ovili ga z venci iz zimzelena in okrasili z doprsnim kipom cesarjevima; kip je iz prijaznosti prepustila v ta namen mestna občina v

Kranju. Ravnatelj Ignacij Fajdiga stopi na podij in navdušeno nagovori mladino. Jako primerno naslika mlada leta cesarjeva in skrbno njegovo vzgojo, ki je bila vsa tako umerjena, da postane iz mladeniča kdaj cel mož, moder, neumorno delaven vladar. In tako se je tudi zgodilo, kakor nam priča vsa dolga vrsta let njegovega življenja in vladanja. Končno pozove govornik navzoče, da zakličejo Njegovemu Veličanstvu trikratni živio; mladina se temu pozivu odzve s trikratnim, mogočnim živio-klicem. Mešani zbor zapoje navdušeno Blünlovo himno: „Bog s Tabo, Habsburžan!“ z veliko fineso in preciznostjo; mogočno učinkuje čista vokalizacija in trdnost v taktu. Šestošolec Ivan Zore deklamuje s primernim patosom in pravim govorniškim zanosom slavnostni prolog, katerega je zložil nalašč za to priliko šestšolec France Pogčnik in v katerem opeva v lepo ubranih stancih vzvišenega vladarja kot moža dela in srčne dobrotljivosti. Lepa deklamacija vzbudi med navzočimi mnogo navdušenega priznanja. S cesarsko pesnijo se zaključita ta skromna, a iskrena šolska slavnost.

Občni zbor društva „Godba prostovoljnega gasilnega društva“ v Kranju se vrši danes zvečer ob pol 9. uri v gostilniških prostorih hotela „Nova pošta“. Vabljeni se vsi sodelujoči in podporni člani, dobrodošli so pa tudi vsi prijatelji godbe. Ojbor.

Mesarji, na noge! Prejeli smo naslednji dopis, katerega priobčimo neizpremenjenega: Obrtniki v kranjskem sodnem okraju nameravajo obnoviti delovitnost mešane zadruge, katera se je ustanovila pred devetimi leti, a je cel čas takorekoč spala in ni poslovala. Tej zadruzi bodo pripadli vsi rokodelci, za katere ne obstoje strokovne zadruge. Tudi mesarji, ki nimajo nobene zadruge, bi bili po zakonu zavezani, biti člani mešane zadruge, in sicer s čevljarji, krojači, mizarji, kovači in drugimi obrtniki yred. Na verjamem, da bode za mesarje jako koristno, pristopiti zadruzi, katera ne more varovati koristi posameznih obrtnih kategorij tako dobro, kakor strokovna zadruga. Zaraditega opomnim na shod kranjskih mesarjev, ki se je vršil v Ljubljani pred dvema letoma in na katerem se je tudi sklenilo, da se imajo v celi deželi ustanoviti strokovne zadruge. Zalibog se dosedaj to ni storilo, ker se mesarji premalo zanimajo za svoje lastne koristi. Zlat je zadnji čas, organizirati se. Naj se začne v Kranju, kjer bi bili mesarji na vsak način zavezani, postati člani ene ali druge zadruge. Ako je njih število v Kranju premajhno, se lahko priključijo tudi mesarji sosednjih okrajev, magari vsi mesarji na Gorenjskem. Mesarski mojstri, prijatelji, delajte nekaj za svojo obrt, zedinite se v strokovno zadrugo, prejkone bo prekasno!

Črnovojniki, ki se imajo zglediti, naj to store vsaj od 10. do 16. oktobra t. l. pri županstvu v Kranju.

Nesogoda. V Škofji Loki je kleparski pomočnik Franc Bitenc pri neki stavbi padel z lestve 7 metrov globoko in si zlomil levo roko ter dobil notranje poškodbe.

Na Bledu je poneveril usmirovljeni orožnik in dacar Franc Bumskele 640 86 k uradnega denarja. Javil se je sama sodišču.

Iz Sorške doline. Kakor čujemo, kandidira na Dolenjskem in v Belokranjski prof. Jarc za državnozbornskega poslanca. Lep poslanec bo to! Kdor se hoče prepričati, koliko se briga prof. Jarc za svoje backe, potem ko je izvoljen, se lahko informira v občini Medvode. Ob času volitev nam je obljuboval, da bo regaliral Soro. S temi svojimi obljubami nas je samo prede-pil, da smo njega volili. Preteklo je že nekaj let, in še do danes se ni nobena Jarčeva obljuba izpolnila. Koliko je od takrat že Sora nam kmetoma odnesla zemlje mimo Jarca, ve tukaj vsakdo sam. Prof. Jarc se seveda za to ne zmeni, saj njemu voda nič ne vzame. Svetujemo mu, naj se nam ne prikaže več pred oči s svojo kandidaturo. To je bridka resnica, ki jo navajamo vsem zaslepljenim klerikalnim Belokranjcem v svarilen zgled. Ravno tako se pa tudi briga za nas g. A. Bolec, vulgo „šentviški spengler“, za našo okrajno cesto iz Medvod v Škofjo Loko. Kmetje, ako res hočete, da se bo vam ali vsaj vašim otrokom bolje godilo, potem nikar ne volite klerikalcev! Ti delajo samo za farevže in pa za kanone!

Opozorjame na viniko trgatev, ki bo v nedeljo, 9. oktobra 1910 v restavracijskih prostorih g. Ivana Markelja v Otočah.

Iz Kranja. V nedeljo ob 5. uri se je vršil dobro obiskan shod Podružnice „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ na vrtu gospe Rant. Shod je otvoril po kratkem nagovoru predsednik podružnice g. Mlakar, pozdravil dosle odposlanca gg. Ekarja, Škerjanca in Jakliča in g. deželnega poslanca C. Pirca ki je počastil shod. Tovarš Škerjanec je pozdravil podružnico in se zahvalil za neumorno delovanje, pozival člane v sedanjem položaju do resnega dela. Tovarš Ekar je v daljšem govoru poročal o slavnostnih dneh kongresa „Lige“ slovenskih železničarskih organizacij v Pragi in o tečkah, ki so se tamkaj obravnavale. Tovarš Škerjanec je poročal, kako da se slovenskega železničarja zapostavlja in daje prednost nemškemu; povedal je tudi, kako se pod komando načelnika Wieserja v Gorici ponemčuje, tako da je postala že cela naselbina nemških privandraccev, ustanovila Šuiferajaska šola, ki dobiva podporo od Šul-

marke, nemškega Volkrata in še celo iz Berlin. H koncu se je predsednik tovarniš Mlakar zahvalil za mnogobrojno udeležbo kakor odposlanecem za lepo poročilo. Shod se je zaključil ob 7 uri. Po shodu se je razvila lepa zabava in zapela marsikatera slovenska pesem.

Iz Gorij. V sredo dopoldne smo pokopali na tukajšnjem pokopališču našega domačina dr. Karla Schwega, ki se je v ponedeljek v gradu Grimnice ustrelil v hipni zmešanosti. V nedeljo zvečer je bil v hotelu Triglavu še dobre volje, v ponedeljek dopoldne je bil še vesel, opoldne si je pa pogugal kroglice v srce. Vzrok neznani. Pokojnik je bil dobrega srca in simpatičnega vedenja, radi tega so ga služabniki v gradu radi imeli in tudi se je sploh priljubil vsakomur, kdor ga je poznal. Ker bi bil postal prihodnji gospodar gradu, je velika škoda, da smo Gorjanci in Blejci tako hitro izgubili moža, ki bi nam lahko vsestransko koristil.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca septembra 1910 sledeči promet: Prejemki. A. Redni dohodki. 1. Prispevki iz nabiralnikov 1430 K. 2. Prispevki podružnic i. s.: Kranjsko 3722 K 59 v, Stajersko 160 K. Korško — K, Primorsko 1738 K 93 v, skupaj 5621 K 52 vin. 3. Razni prispevki 9973 K 3 v. Skupaj 17.024 K 55 vin. B. Izredni dohodki. 4. Prispevki za obrambeni sklad 3346 K 80 v. Skupaj 20.371 K 35 v. Izdatki. A. Redni izdatki. 1. Plače, remun. učit. osebju, razni računi i. t. d. 18.297 K 64 v. B. Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavnico, oziroma obrambeni sklad 5541 K 80 v, skupaj 23.839 K 44 v, torej primankljaja 3468 K 9 vin.

V testu se je zadušil pijan pek v Petrogradu. Legel je na desko, ki je bila poleg testa ter se zvrnil vanj. Ker je bil pijan, se ni mogel iz testa rešiti ter je umrl.

Pod giljotine. V Remiremontu so obglavili 24-letnega Vancona, ki je bil obsojen na smrt, ker je umoril in oropal trgovca z živino Gavoiello. Kadar se izvrši kaka smrtna obsodba v Franciji, takrat dere ljudstvo v bližino. Tako je bilo tudi to pot. 6 kompanij vojaštva je bilo okoli zagrajenega okraja, kjer so obglavili Vancona. Vancon je bil miren, duhovnik ga je obhajal. Ali ko je prišel blizu giljotine, se je stresel, toda prijeli so ga in pahnili na mesto, kamor so spustili giljotino, ki mu je odsekala glavo. Množica zunaj je kričala in odobravalna usmernenje. Potem ko so peljali truplo proč, je po vsej sili hotela množica k trupu; vojaštvo je bilo cel boj z ljudstvom, da je moglo končno pripeljati truplo na pokopališče.

Novo morilno orožje. Friderick Baugert, neki Švicar v Stapleton S. I. v Amer., lastnik neke tovarne, je izumil in napravil novo puško, katera zapostavlja vse dosedaj izumljene puške. Puška, s katero je mogoče v eni uri oddati en milijon strel, deluje brez vsakega šuma in poka. Ker se kroglice ne izstreljujejo s pomočjo stisnjene zraka, niti s smodnikom ali drugimi razstreljivimi snovmi, niti s kemikalijami, je nova puška res skrivnostna. «Auto Machine Gun Co.», neka ameriška družba, je prevzela novo iznajdbo. Kakor se zatrjuje, je angleška vlada ponudila za patent pet milijonov dolarjev, a ruska vlada celo osem milijonov dolarjev. Trust za smodnik je ponudil baje dvajset milijonov dolarjev; družba pa ne misli patenta izpod 825.000 000 prodati.

Žena v verigah. Svoj čas smo poročali o slučaju lekarnarja Parata v Parizu. Parat je imel, kakor znano, svojo ženo vkovano v mali sobi, tako, da se od svoje postelje niti za dva koraka ni mogla oddaljiti. Na rokah in na nogah je imela železne obroče, zato se je le z največjo težavo premikala. Razen tega je imela na životu tako platneno obleko in tako s ključavnicami speto, da bi ne mogla prelomiti zakonske zvestobe, če bi jo še tako rada. Kajti mož je vedno nosil ključ do tične obleke pri sebi, brez ključev je bilo pa nemogoče grešiti. Zaradi tako krutega postopanja s

svojo ženo so utaknili Parata najprej v preiskovalni zapor, pozneje pa v blaznico. Zdaj so Parata spoznali za pametnega in so ga izpustili iz blaznice. Žena ga zdaj toži na ločitev zakona radi trpinčenja. Tudi Parat zahteva ločitev zakona in sicer radi žene nezvestobe. Parat trdi, da se je žena sama priklenila, oziroma je zahtevala, da se jo priklene. Tudi je sama izdelala dotično spodnjo obleko in si jo tudi sama nadela na telo. Parat trdi, da je postal žrtev ženinih bedarij.

Damam je en klobuk premalo. Neumorni so iznajditelji novih ženskih klobukov, kar se mora priznati. Ze se je v Parizu zopet pojavila nova moda, ki je sicer nekako drzna in fantastična, vendar pa ima lepo bodočnost, kakor se zatrjuje. Novi ženski klobuk obstoji pravzaprav iz dveh, namreč iz velikega kotreta in manjšega kakor kaka avba. V starih časih so imele, kakor znano, ženske navado, da se doma pokrivala lase z več ali manj koketno čepico, na katero so poveznile kar svoj klobuk, ako so šle od doma. Ta stara nekdanja moda je našla posnemalke v novi. Novi klobuk je velikanski, širok in visok, kolikor si mora le predstavljati moška domisljija. Izpod klobuka gleda koketno čepica, narejena iz velikih črt in obrobljena s črnim zametovim trakom. Čepica je podobne oblike kot so kopalne in nasprotje med njo in visokim, obširnim klobukom vpliva menda zelo blažljivo na etično, kakor se zatrjuje. Nova moda bržkone ne bo zelo dobro pristojala ženskam s strogimi, klasičnimi obrazy.

Listnica uredništva.

Več stvari smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjice.

Loterijska srečka dne 1. oktobra t. l.
Gradec 61 79 70 38 90

Cenike jedil in pijač

jako lične in tako urejene,
da se jih lahko obesi tudi
na steno, priporoča ceno

tiskarna Lampret.

Izvod stane 20 vinarjev.

Dva mizarjska pomočnika in enega učenca

sprejme takoj

233 —1

L. Kralj, mizar v Trzinu
na Gorenjskem.

Mastin

doktorja pl. Trnkoczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 89 12—13

Lekarnar Trnkoczy, Ljubljana.

Naznanilo in priporočilo.

Usojam se podpisana naznaniti, da mi je deželna vlada v Ljubljani podelila

**koncesijo za obrtno posredovanje
služb in mest za obrtne pomožne
delavke in ženske posle**

in da sem otvorila svojo posredovalnico

232

v Prevčevi hiši, v Kranju štev. 170.

Potrudila se bom, da ustrezem kar najboljše vsem zahtevam in se v slučaju potrebe kar najtopleje priporočam

z odličnim spoštovanjem

Marija Lužar, Kranj 170.

NAZNANILO.

234

Trafička J. Kušlan,
Kranj, Glavni trg

prodaja vse

slovenske časopise

ter se slavnemu občinstvu kar

.. najtopleje priporoča. ..

Ceno češko postelino perje!

5 kg novega oskubenega K 9-60
boljše K 12-—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18-— do K 24-—, snežno-
belo, oskubljeno K 30-— do K 36-— Pošilja franco po
povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrneje
poštni stroški. 228 6—2

Benedikt Sachs, Lobes 371 pri Plzinu, Češko

P. n. slavnemu občinstvu se toplo priporoča
gorka, mrzla in pršna

kopel

218 3—3

pri „Fidru“ v Kranju.

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamko

priporočujemo **najboljši** pridatek
kot priznana za kavo!

Vsled bolezní se takoj prodá

čevljarska obrt

za ceno
1000 K.

Najlepši prostor sredi v Ljubljani. 7 de-
lavnih moči. Priden in zdrav. jih ima
lahko tudi več. 230 3—1

Polzve se pri **FR. SAJOVICU**
Ljubljana, Prešernova ulica.

Največja snažnost!

231 —1

Točna postrežba!

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman = KRANJ

Nahaja se nasproti

župne cerkve

v hiši št. 106

**Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstnih
lasnih izdelkov, podložkov ter krepa**

Ravnokar je izšel
zelo praktični in najnovejši

oktobrski zimski

! Vozni red !

s koledarjem

za leto 1910 in 1911.

Cena 20 vin.

Dobiva se v naši tiskarni in drugod.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica K 5.000.000 K.

Stritarjeva ulica štev. 2

Rezervni fond K 450.000.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

73 52-31

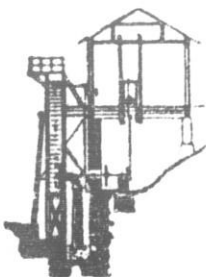
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne pa-
pirje vseh vrst po dnevnom kurzu.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-21
133

tovarna za stroje, železo in
kovinolična priporočila kot
posebnost žage in vse
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane ne-
posredno z vrtilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.

Čez

ga ni!

Po njem ti jed diši,
želodec ne boleha
in glava ne boli!

Zahtevajte izrečno „FLORIAN“!

:: Zavračajte ponaredbe! ::

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost " " 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj
denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.)
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmeto-
valce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo
!! :: že nad 20 milijonov kron. :: !!

Rezervni zaklad čez 400.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.
Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je
84 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-19

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice
drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Pazite!

Ugodni nakup 30.000 parov čevljev.
4 pari čevljev samo 10 kron.

Zaradi ustavitve plačil neke velike tovarne, mi je bilo naro-
čeno, da prodam veliko zalogo čevljev izpod ceno. Zato po-
šiljam dva para čevljev za gospode in dva para
damskih čevljev na trakove, rjave ali črne, galo-
širane, s trdo pritrjenim podplatom, elegantne, najnovejša fa-
sona. Velikost po številki ali po meri v centimetrih.

Vsi 4 pari čevljev samo 10 kron.

6-3 Pošilja se po povzetju. Izmena dovoljena. 216

Erste Schuhwaren-Industrie Franz Humann,
Dunaj II., Aloisgasse štey. 3.

Pazite!

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

83 52 30

valjični zastori (Rollbalken).

Dva para lepih malo rabljenih

konj - pramov

226 2-2

5 let starih, 15 1/2 visokih, za lahko in za težko
vožnjo, brez napake, je napredaj.

Kupci naj pišejo pod šifro „Dolenjske“ na
upravnistvo tega lista.

Nikoli več!

ne menjam z mojim milom, odkar imam v
rabi Bergmannove „Steckenpferd“-li-
lijino mlečno milo (Znamka „Steckenpferd“)
od tvrdke Bergmann in Ko., Tešin ob L., ker
je edino to milo najbolj učinkujoče vseh medi-
cinalnih mil proti solnčnim pegam, kakor tudi
v dosego lepega, mehkega in nežnega tainta.
Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah,
drogerijah in trgovinah s parfimerijami i. t. d.

55 40-35

Kako se varuje pred želodčnim boleznim?

Da se izogne boleznim, na katerih trpi večkrat sedanje človeštvo, naj se uporablja pravočasno

nektar dr. Engela

kajti

močen želodec in dobra prebava

sta temelja zdravega želodca. Kdor si torej hoče ohraniti zdravje do najvišje starosti, naj uporablja po
svojih izvrstnih uspehih dobro znani

nektar dr. Engela.

Ta nektar, ki je pripravljen iz izvrstnih želičnih sokov in dobrega vina, učinkuje zbog
svoje posebne in skrbne sestave izvrstno na prebavo, slično kakor učinkuje dober želodčni
liker ali želodčno vino ter nima prav nikakih slabih posledic. Zdravi in bolniki torej lahko
zavživajo nektar, brez ozira na svoje zdravje. Nektar upliva pri pametni uporabi pospešujoče
na prebavo in pospešuje tvoritev sokov.

Zatorej naj zavživajo

nektar dr. Engela

vsi oni, ki si hočejo obdržati dober želodec.

Nektar je izvrstno sredstvo proti želodčnem kataru, želodčnem
krču, želodčnim bolečinam, težki prebavi ali zasiljenju.
Istotako ne dopušča nektar navadno zaprtja, utešenja, bolečin pri koliki
ali utripanja srca, temveč zdrži zdrav spanec in dober tek ter preprečuje torej brez-
spalnost, slabo vojo, glavobol in živčno utrujenost. V širokih ljudskih plasteh je čislán po svojem učinku
ker vzdržuje veselost in veselje do življenja.

Nektar se dobiva v steklenicah po K 2.— in K 4.— v lekarnah v Kranju, Kam-
niku, Skofji Loki, Radovljici, Trzinu, Jesenicah, Idriji, Vrhniki, Litiji, Ljubljani, kakor
tudi v vseh večjih in manjših krajih vojvodine Kranjske ter vse Avstro-Ogrske. Tudi
razpošilja lekarna v Kranju 3 in več steklenic za originalno ceno v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponaredbami!

220 17-1

Zahteva naj se izrečno

nektar dr. Engela

Moj nektar ni nikako tajno sredstvo. Snovi so: Samos 200,0, malaga-vino 200,0, viniki spirit 50,0, glicerín 100,0, rdeče
vino 100,0, sok jarebinke 100,0, sok črešnje 200,0, trpotec 30,0, borovnice 30,0, vermut 30,0, fenhel, janez, klemenina korenina,
encijan, kalmus, kamelice à 10,0. 1e snovi naj se meša.

: LJUBLJANA :
Prežernova ulica 9

Gričar & Mejač

: LJUBLJANA :
Prežernova ulica 9

njudno naznanjaja, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode
in dečke, kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za pravi obilen
posej, zagotavljajoč točno in solidno posrežbo.

Hraniine vloge

se obrestujejo po 5 odstotkov. Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilna, kreditna in stavbena družba

reg. zadruga z om. poročtvom.
Centrala Dunaj, 8. Theobaldgasse 4. — Uradna kontrola.

Domače hranilnice

se dobe zastoj. 103 52—27

~~~~~ 5500 ~~~~~

notarsko over. izpričeval zdravnikov in privatnikov dokazuje, da odstranjujejo

Kaiserjeve 58 24—24
prsne karamele
s tremi jelkami

kašelj

hripavost, zaslišenost, katar, krčeviti in hripavi kašelj najboljše. Zavoj 20 in 40 vin. :: Doza 60 vin. Dobi se v lekarni v Trzinu.

Kuhati ne znajo

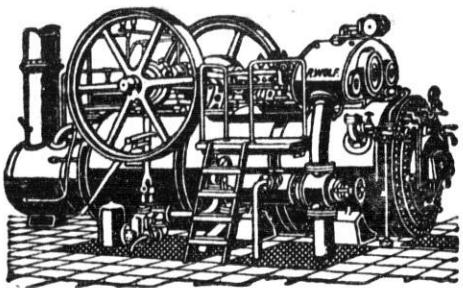
to smo konstatirali vselej, ko so se postavile na mizo. Pekate, ki niso šle posebno v elast. Zahtevajte zastoj kuharsko knjigo pri tvrdki: „Prva krajska tovarna testenin v Ilirski Bistrici.“ 72 3—1

Pozor, gostilničarji! Velik godbeni avtomat

dobro ohranjen, se za nizko ceno 217
proda. 3—3

Poizve se v gostilni pri „Fidru“ v Kranju.

Line 1909: zlata kolajna najvišje priznanje

R. Wolf Magdeburg
Buckau

Filialka Dunaj, Dunaj III, Am Heumarkt 2

Vozeči in stoječi polnoprni in patentirani

lokomobili na vroči par

z 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj gospodarski, najtrpežnejši in najsigurnejši stroji na moč za 249 26—26

vse industrijske in gospodarske obrate.

Skupna izdelava nad 650.000 PS

Matija Ažman mizar : Kranj 123

nasproti klobučarja Ovčjaka
naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel obrt
Mihaela Pantarja v Kranju

za izdelovanje mrtvaških krst
ker je bila hiša onega prodana. 92 6—28

Krste se dobe vsakovrstne in po najnižjih cenah.

Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nobena dekle in nobena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

Schicht-ovega
mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi najvarnejši in največji
zavod za nalaganje denarja
v pol. okr. Radovljica na Gorenjskem

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti pripisuje dvakrat na leto h kapitalu, in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje mestna hranilnica sama, tako da dobi vsak vložnik 4 K 25 v od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leo. Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjske v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev — potrjenih pravil mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, kateri znaša sedaj nad 200.000 K. :: Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge med vsemi drugimi denarnimi zavodi v polit. okraju Radovljica. Zato nalagajo c. kr. sodnije in drugi c. kr. uradi vse vloge od nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici. — Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama. Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago. — Posojila na zemljišča dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolжник sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let. Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane toraj še vedno 300 K dolžan. Dolжник mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, da si plača v celoti dobi še za 97 v manj. Nadalje dovoljuje tudi posojila na me-nice in proti zastavi vrednostnih papirjev. Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod v polit. okraju Radovljica. Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zgleda naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajne sodnije, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen v nedeljah in praznikih.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.

SINGER

šivalni stroji
za vse le megoče šivalne namene.

Dobe se v vseh naših prodajalnah.
SINGER Co., akcijska družba
šivalnih strojev. 85 42-30
Podružnice povsod. Podružnice povsod.
Kranj št. 53, nasproti c. kr. pošte.

Posestvo na Gorenjskem

pol ure oddaljeno od Brezije, obstoječe iz travnikov, njiv in gozdov, se odda v najem ali tudi prodaja.
Poizve se v upravnistvu «Gorenjca». 222 2-2

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!
1 kg sivega dobrega pulenega 2 K, boljšega 2 K 40 h; p ima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega, puhanega 1 K 10 h; 1 kg velefinega snežnobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; belega 5 finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Izgotovljene postelje
iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernice, 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglobovoma, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglobovi 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice, 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70 h, 17 K 80 h, 21 K; zglobovi 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50 h, 5 K 20 h, 5 K 70; spodnje pernice iz mo nega, črtanega gradla 180 cm dolge, 116 cm široke 12 K 80 h, 14 K 80 h.

Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljena je zamenja. Za neugajajoče se denar povrne.

S. Benisch, Dešenice št. 821, Češko.
Obsežni ceniki zastoj in franko. 192 50-7

10 kron dnevno! 198 10-6
Lahek zaslužek za vsakega v mestu in na deželi, tudi v majhnih krajih. Pošljite Vaš naslov po dopisnici na tvrdo Jakob König, Dunaj VII./3. Poštni urad 63.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga 49 52-35
Iv. Jax-a v Ljubljani
Dunajska cesta 17
priporoča svoje najbolj priznane
šiv. stroje in kolesa
Ceniki na zahtevanje zastoj.

Električna gonilna sila.
Tovarna oljnatih barv, lak in firneža
Brata Eberl 206
črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja
Ljubljana Miklošičeva ulica 6, nasproti hot. „Union“
Ustanovljeno 1842. Telefon 154.
52-6

191 52-7
Največja trgovina na Gorenjskem.
Rudolf Rus
urar v Kranju
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki poštnine prosti.
Pozor!
Zaloga gramofonov najnovejšega sistema. Plošče najlepših slovenskih komadov.
Ustanovljeno leta 1885.

Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

Odlikovan 1909 na razstavah v Londonu in v Parizu s prvim darilom: častno diplomu, velikim zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

priporoča cenjenemu občinstvu
svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

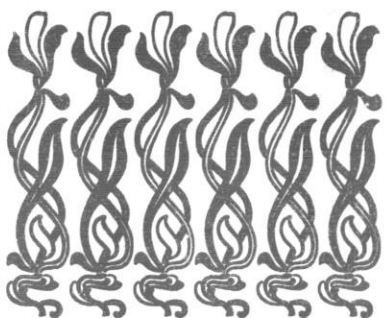
Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obnem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik. 82 52-81

Vina

štajerska, dolenjska, goriška, vipavska, istrijska, dalmatinska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga 282 52-44

Agro-Merkur

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20
Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi. 180-11
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specijaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

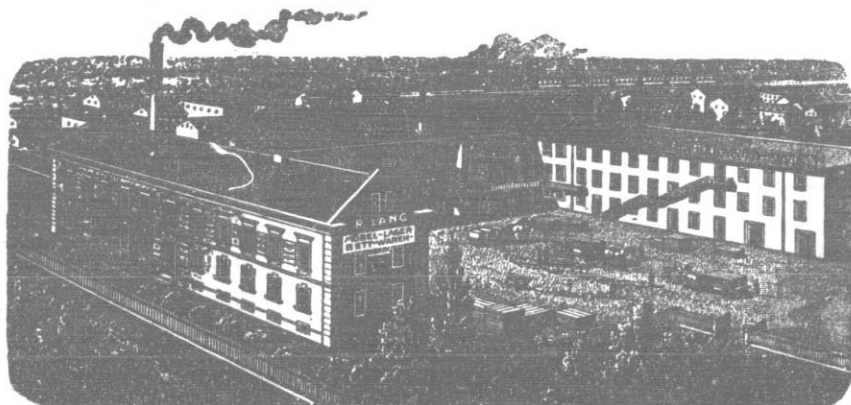
Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Specijaliteta v no-vestinlihi balah. Ve-liko prostori, pri-tiližno in v I. nad-stropju. Čudovito poseni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvne oprave, spominki iz marmorja, grana ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku

Ljubljana

Kolodvorska

kamenarskem mojstru = ulica =

Anton Adamič

KRANJ :: Glavni trg.

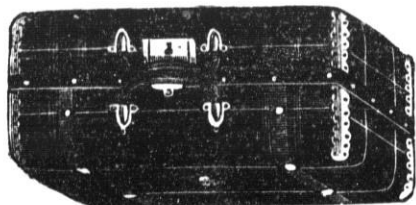
Glavna zaloga: nasproti lekarne.

Podružnica: zraven župne cerkve.

priporočila

176 13-11

svoje bogato založene trgovine galanterijskega, norimberškega modnega blaga, šolskih potrebščin, papirja, igrač in raznih pokrival. :: Predtiskarija!

Tovarniška zaloga otroških vozčkov in koččkov.

Cene radi pomanjkanja prostorov zelo ugodne!
Ne mudite prilike! Na debelo in drobno!

Konc. zobarski atelje

ni več v Kranju

od sedaj nadalje samo v

Ljubljani

Stritarjeva
ulica 7.

44 52-40

Konc. zobotehnični atelje

O. Seydl

205 52-5

: Edini : zobozdravniški tehniški :: atelje v Kranju dr. Eduard Globočnik

v isti hiši, kjer je lekarna.

Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah.

Ne zamenjajte mojega zobozdravniškega in zobotehniškega ateljeja s konc. zobarskim ateljejem, ki je v prejšnjih časih v Kranju ordiniral samo ob nedeljah.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa zobotehniška dela izvršuje izkušen zobotehnik, ki je moj sodelavec že izpočetka in ki v tem poslu ostane tudi še nadalje. Tako mi je mogoče cenjenemu občinstvu garantirati za dovršeno delo. Atelje je opremljen :: z najmodernejšimi in najrazličnejšimi potrebščinami in pripomočki. ::

Glinaste peči

147 52-16

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporočila

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
Zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

42 52-40
dobi se
v
lekarni
Štefanič

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka potrebnih, poučnih, zabavnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo. Izhaja periodično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: Cerkevne pristojbine ali štolnina z dodatkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako sina oprostim vojaščine in druge važnedoločbe glede vojaške dolžnosti.
3. snopič: HALLEYJEV KOMET (REPATICA)
4. snopič: Bira, kongrua in cerkvena konkurenca
5. snopič: Štiri črtice, namreč Nekaj iz življenja fajmoštra Božidarja Kozamernika. — Kako dolg rep je imel pes svetopisemskega Tobije. — V nebesih. — Konec sveta in sedež za „nebeško kraljestvo“
6. snopič: KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN...

Cena 30, oz 20 vinarjev.

Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju ter v knjigarnah in trafikah.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznosa:

K 100.623.40

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 % :: Eskomp-tirajo se tudi trgovske menice.

181 52-10

Denarni promet
v letu 1909:

K 4.000.000

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

